

DEPARTAMENTO DE

ECONOMÍA

CURSO 2021-2022

MATERIAS:

**INICIACIÓN Á ACTIVIDADE EMPRENDEDORA
E EMPRESARIAL (4º ESO)**

ECONOMÍA (4º ESO)

ECONOMÍA (1º BACHARELATO)

ECONOMÍA DA EMPRESA (2º BACHARELATO)

PROFESORA: BEGOÑA NIETO CAMPOS

ÍNDICE 4º ESO - INICIACIÓN A ACTIVIDADE EMPRENDEDORA E EMPRESARIAL

	<u>Páx</u>
Introdución e contextualización.	3
Contribución ao desenvolvemento das competencias claves.	3
Obxectivos.	4
Contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.	5
Temporalización.	13
Metodoloxía para acadar os estándares de aprendizaxe.	14
Contidos mínimos esixibles.	14
Metodoloxía didáctica en xeral.	16
Materiais e recursos didácticos.	17
Procedementos de avaliación, criterios de corrección e puntuación.	17
Actividades de recuperación.	18
Indicadores de logro para avaliar a programación didáctica.	19
Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e práctica docente.	19

1.- Introducción e contextualización

O espírito emprendedor é un concepto que abrangue valores persoais tales como a creatividade, a disposición positiva para a innovación e o cambio, a confianza en si mesmo/a, a motivación de logro, o liderado, a aceptación do fracaso como fonte de experiencia, e as actitudes de cooperación e de traballo en equipo. Todas as persoas terán que emprender na súa vida persoal e laboral, terán que innovar e procurar novas respostas, no mundo globalizado e cambiante ao que se afrontan, aínda que non todas logran levar a cabo un proxecto empresarial propio.

Formar cidadáns e cidadás capaces de asumir riscos, ser innovadores/as, con posibilidade de negociación e pensamento estratéxico, e con capacidade para o emprendemento constitúe o reto desta materia. Inclúe aspectos teóricos e prácticos orientados a preparar o alumnado para unha cidadanía responsable e para a vida profesional; axuda ao coñecemento das actividades e das necesidades das persoas emprendedoras, persegue que poidan responsabilizarse da súa propia carreira e do seu camiño persoal de formación, e da toma das decisións clave na súa vida, ademais da posibilidade de crear un negocio propio ou actuar como innovadores/as no traballo dentro dunha organización.

A estrutura desta materia consta de tres grandes bloques: o primeiro, titulado "Autonomía persoal, liderado e innovación", está centrado na descrición das calidades e as destrezas persoais asociadas á iniciativa emprendedora, no repaso das decisións sobre o itinerario vital e a actuación como futuro/a traballador/a; no segundo bloque, "Proxecto de empresa", repásanse as principais áreas e funcións da empresa co obxecto de pór en marcha o proxecto empresarial xurdido da idea de negocio xerado previamente; e para finalizar, un bloque que baixo o título de "Finanzas" analiza as alternativas con que conta a empresa para elixir a súa forma xurídica, as fontes de financiamento do seu proxecto empresarial, a necesidade de planificar as necesidades financeiras e as obrigas fiscais e prever a evolución do negocio, garantindo a súa viabilidade.

Esta materia contribúe ao desenvolvemento, ademais, da competencia de sentido de iniciativa emprendedora e espírito emprendedor, que incide na consecución do benestar económico e social da comunidade, así como das competencias de comunicación lingüística e matemática, e das competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, dixital, sociais e cívicas, e a competencia de aprender a aprender.

2.- Contribución ao desenvolvemento das competencias claves:

Desde esta materia de Iniciación á Actividade Emprendedora e Empresarial contribuírase á adquisición das seguintes competencias, de acordo co DECRETO 86/2015, do 25 de xuño, polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia, e que será o marco legal fundamental desta programación:

Comunicación lingüística (CCL).

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).

Competencia dixital (CD).

Aprender a aprender (CAA).

Competencias sociais e cívicas (CSC).

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).

Conciencia e expresións culturais (CCEC).

No apartado cuarto da programación, terase en conta a relación entre as competencias básicas, os contidos, os criterios de avaliación e as actividades de aprendizaxe, tal y como queda establecido na orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, na que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato.

3.- Obxectivos:

A materia de Iniciación á actividade emprendedora e empresarial debe contribuír a desenvolver no alumnado as capacidades que son obxecto na etapa de ESO, que lle permitan:

- a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.
- b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra a muller.
- d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas, e resolver pacificamente os conflitos.
- e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información, para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
- f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
- g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
- h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da literatura.
- i) Comprender e expresarse nunha ou máis linguas estranxeiras de maneira apropiada.

l) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propia e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural. Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.

m) Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais, e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o medio ambiente, contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.

n) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

ñ) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia, participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

o) Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia, e como medio de relación interpersonal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona.

4.- Contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.

Iniciación á Actividade Emprendedora e Empresarial. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. Autonomía persoal, liderado e innovación				
e g	B1.1. Autonomía e autoconecemento. A iniciativa emprendedora e o/a empresario/a na sociedade. B1.2. Intereses, aptitudes e motivacións persoais para a carreira profesional.	B1.1. Describir as calidades persoais e as destrezas asociadas á iniciativa emprendedora, analizando os requisitos de distintos postos de traballo e actividades empresariais.	IAEEB1.1.1. Identifica as calidades persoais, as actitudes, as aspiracións e a formación propias das persoas con iniciativa emprendedora, e describe a actividade dos/das empresarios/as e o seu papel na xeración de traballo e benestar social.	CSIEE CAA
			IAEEB1.1.2. Investiga	CD

Iniciación á Actividade Emprendedora e Empresarial. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			con medios telemáticos as áreas de actividade profesional do seu contorno, os tipos de empresa que as desenvolven e os postos de traballo en cada unha, razoando os requisitos para o desempeño profesional en cada un deles.	CAA CSIEE
b g	B1.3. Itinerarios formativos e carreiras profesionais. Proceso de procura de emprego en empresas do sector. Autoemprego. Proceso de toma de decisións sobre o itinerario persoal.	B1.2. Tomar decisións sobre o itinerario vital propio comprendendo as posibilidades de emprego, o autoemprego e a carreira profesional, en relación coas habilidades persoais e as alternativas de formación e aprendizaxe ao longo da vida.	IAEEB1.2.1. Deseña un proxecto de carreira profesional propia relacionando as posibilidades do ámbito coas calidades e as aspiracións persoais, e valorando a opción do autoemprego e a necesidade de formación ao longo da vida.	CAA CSIEE
a c g m	B1.4. Dereito do traballo. B1.5. Dereitos e deberes derivados da relación laboral. B1.6. Contrato de traballo e negociación colectiva.	B1.3. Actuar como futuro/a traballador/a responsable coñecendo os seus dereitos e deberes como tal, valorando a acción do Estado e da Seguridade Social na protección da persoa	IAEEB1.3.1. Identifica as normas e as institucións que interveñen nas relacións entre os/as traballadores/as e as empresas, en relación co funcionamento do mercado de traballo.	CSC CSIEE
	B1.7. Seguridade Social. Sistema de protección.		IAEEB1.3.2. Distingue os dereitos e as obrigas que se	CSC CSIEE

Iniciación á Actividade Emprendedora e Empresarial. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	Emprego e desemprego. B1.8. Protección do/da traballador/a e beneficios sociais. B1.9. Riscos laborais. Normas. Planificación da protección na empresa.	empregada,e comprendendo a necesidade de protección dos riscos laborais.	derivan das relacións laborais, e compróboas en contratos de traballo e documentos de negociación colectiva.	CMCCT
			IAEEB1.3.3. Describe as bases do sistema da Seguridade Social e as obrigas dos/das traballadores/as e dos/das empresarios/as dentro deste, así como as prestacións mediante procuras nas web institucionais, valorando a súa acción protectora ante as continxencias cubertas.	CCL CSC CSIEE
			IAEEB1.3.4. Identifica as situacións de risco laboral máis habituais nos sectores de actividade económica máis salientables no ámbito, e indica os métodos de prevención legalmente establecidos, así como as técnicas de primeiros auxilios aplicables en caso de accidente ou dano.	CSIEE CAA CMCCT
Bloque 2. Proxecto de empresa				
d	B2.1. Idea de	B2.1. Crear un	IAEEB2.1.1.	CSIEE

Iniciación á Actividade Emprendedora e Empresarial. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
g	proxecto de empresa. Avaliación da idea. O contorno e o papel social da empresa. B2.2. Elementos e estrutura da empresa. B2.3. Plan de empresa. B2.4. Planificación na empresa.	proxecto de empresa na aula e describir as características internas e a súa relación co contorno, así como a súa función social, identificando os elementos que constitúen a súa rede loxística como provedores/as, clientela, sistemas de produción e comercialización, redes de almacenaxe, etc.	Determina a oportunidade dun proxecto de empresa, identificando as características e tomando parte na actividade que a empresa desenvolve.	CAA
			IAEEB2.1.2. Identifica as características internas e externas da empresa en proxecto, así como os elementos que constitúen o contono específico desta (mercado, provedores/as, clientela, sistemas de produción e/ou comercialización, almacenaxe, etc.).	CSIEE CMCCT CD
			IAEEB2.1.3. Describe a relación da empresa proxectada co seu sector, a súa estrutura organizativa e as funcións de cada departamento, e identifica os procedementos de traballo no desenvolvemento do proceso produtivo ou comercial.	CSIEE CCL CMCCT
			IAEEB2.1.4. Elabora documentos para a planificación das funcións da empresa en proxecto, tanto a longo como a curto	CCL CSIEE CMCCT

Iniciación á Actividade Emprendedora e Empresarial. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			prazo.	
b g h	B2.5. Información na empresa. Información contable. Información de recursos humanos. Documentos comerciais de cobramento e pagamento. Arquivo.	B2.2. Identificar e organizar a información das áreas da empresa en proxecto aplicando os métodos correspondentes á tramitación documental empresarial.	IAEEB2.2.1. Manexa como usuario/a de nivel básico aplicacións informáticas de control e seguimento de clientela, provedores/as e outros, aplicando as técnicas básicas de contabilidade, xestión financeira e comercial e administración de persoal, para a organización da información da empresa proxectada.	CD CMCCT CAA
			IAEEB2.2.2. Transmite información entre as áreas e a clientela da empresa en proxecto, recoñecendo e aplicando técnicas de comunicación e negociación, e aplicando o tratamento protocolario axeitado mediante medios telemáticos e presenciais.	CCL CSIEE CD CMCCT
g h l	B2.6. Actividades na empresa. Función de produción. Función comercial e de márketing. B2.7. Axudas e	B2.3. Realizar actividades de produción e comercialización propias da empresa proxectada, aplicando técnicas de	IAEEB2.3.1. Crea materiais publicitarios e para a difusión dos produtos e/ou servizos obxecto do proxecto, e elabora un plan de comunicación en	CCL CSIEE CD CMCCT

Iniciación á Actividade Emprendedora e Empresarial. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	apoio á creación de empresas.	comunicación e traballo en equipo.	internet e en redes sociais, aplicando os principios do márketing.	
			IAEEB2.3.2. Desenvolve tarefas de produción e/ou comercialización na empresa en proxecto segundo os plans de control prefixados: simulando a toma de decisións para cumprir os prazos e os obxectivos establecidos e propondo melloras, mediante o traballo en equipo.	CSIEE CMCCT CD CAA
			IAEEB2.3.3. Compila datos sobre os apoios á creación de empresas tanto do contorno próximo como do territorial, estatal ou europeo, e selecciona as posibilidades que se axusten ao proxecto de empresa formulado.	CD CMCCT CSIEE
Bloque 3. Finanzas				
a d g h l ñ	B3.1. Tipos de empresa segundo a súa forma xurídica. B3.2. Elección da forma xurídica. B3.3. Trámites de posta en marcha dunha empresa.	B3.1. Describir as formas xurídicas das empresas en relación coas responsabilidades legais dos/das seus/súas propietarios/a e xestores/as, así como coas	IAEEB3.1.1. Distingue as formas xurídicas das empresas e indica as esixencias de capital e responsabilidades propias de cada tipo.	CSIEE CMCCT
			IAEEB3.1.2. Identifica e enumera	CD CMCCT

Iniciación á Actividade Emprendedora e Empresarial. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		esixencias de capital.	as administracións públicas implicadas na posta en marcha de empresas, e compila por vía telemática os principais documentos necesarios para a posta en funcionamento.	CSIEE
			IAEEB3.1.3. Valora as tarefas de apoio, rexistro, control e fiscalización que realizan as autoridades no proceso de creación de empresas, e describe os trámites que se deben realizar.	CSC CMCCT
			IAEEB3.1.4. Selecciona a forma xurídica máis axeitada en cada caso segundo a actividade que se vaia desenvolver, o número de emprendedores/as, o alcance da responsabilidade que se vaia asumir, a complexidade organizativa, a dispoñibilidade financeira e a fiscalidade.	CAA CSIEE CMCCT
b f g	B3.4. Fontes de financiamento das empresas: externas (bancos,	B3.2. Identificar as fontes de financiamento das empresas	IAEEB3.2.1. Determina os investimentos necesarios para a	CSIEE CMCCT CD

Iniciación á Actividade Emprendedora e Empresarial. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	axudas e subvencións, e crowdfunding) e internas (accionistas, investidores/as e aplicación de beneficios). B3.5. Produtos financeiros e bancarios para pequenas e medianas empresas (PME): comparación.	propias de cada forma xurídica, incluíndo as externas e internas, e valorar as máis axeitadas para cada tipo e momento no ciclo de vida da empresa.	posta en marcha dunha empresa, e distingue as principais partidas relacionadas nun balance de situación. IAEEB3.2.2. Caracteriza de xeito básico as posibilidades de financiamento das empresas, diferenciando o financiamento externo e o interno, a curto e a longo prazo, así como o custo de cada unha e as implicacións na marcha da empresa.	CMCCT CD CSIEE
b f g l ñ	B3.6. Planificación financeira das empresas. Estudo de viabilidade económico-financiera. Proxección da actividade. Instrumentos de análise. Razóns básicas. B3.7. Impostos que afectan as empresas. Calendario fiscal.	B3.3. Recoñecer a necesidade de planificar o negocio das empresas ligándoa á previsión da evolución do sector e da economía nacional, así como da planificación financeira e fiscal.	IAEEB3.3.1. Presenta un estudo de viabilidade económico-financiero a medio prazo do proxecto de empresa, aplicando condicións reais de produtos financeiros analizados e previsións de vendas, segundo un estudo do ámbito mediante unha aplicación informática tipo folla de cálculo, manexando razóns financeiras básicas.	CD CSIEE CAA CMCCT
			IAEEB3.3.2. Analiza os produtos financeiros máis axeitados de entre as	CAA CSIEE CMCCT

Iniciación á Actividade Emprendedora e Empresarial. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			entidades financeiras do ámbito para cada tipo de empresa, valorando o custo e o risco de cada un, e selecciona os máis acaído para o proxecto de empresa.	CD
			IAEEB3.3.3. Identifica as obrigas fiscais das empresas segundo a súa actividade e a súa forma xurídica, sinala o funcionamento básico do IAE, IVE, IRPF e IS, e indica as principais diferenzas entre eles.	CMCCT CD CSIEE
			IAEEB3.3.4. Valora a achega que supón a carga impositiva das empresas á riqueza nacional e ao sostemento das cargas do Estado.	CSC CAA

5- Temporalización

A secuenciación e a temporalización dos contidos será flexible en función das necesidades de cada alumno e do ritmo de aprendizaxe que se desenvolva no curso do ano académico, sendo a flexibilidade unha ferramenta mais para potenciar o aprendizaxe significativo, para adaptar as actividades pedagóxicas e en definitiva para lograr os obxectivos fundamentais da etapa e da materia.

A continuación, presentase un resumo orientador da organización dos contidos en unidades didácticas e da súa temporalización.

1ª Avaliación: Bloque 1 (4 unidades didácticas)

2ª Avaliación: Bloque 2 (4 unidades didácticas)

3ª Avaliación: Bloque 3 (4 unidades didácticas)

6- Metodoloxía para acadar os estándares de aprendizaxe

Por metodoloxía didáctica entendemos o conxunto de actividades e accións educativas que están organizadas e planificadas polo docente coa finalidade de posibilitar a aprendizaxe dos estudantes.

A metodoloxía empregada será construtiva, é dicir, adaptarase ás características dos alumnos/as, favorecerá a capacidade de aprenderen por si mesmos o traballo en equipo, e promoverá a creatividade e o dinamismo integrando os recursos das tecnoloxías da información e da comunicación na aprendizaxe.

Os principios básicos empregados para levar adiante este proceso de ensinanza-aprendizaxe serán entre outros:

- Partir do nivel do alumnado e dos coñecementos previos para favorecer a construción de aprendizaxes novas e significativas, ademais dunha memorización comprensiva, sinxela e produtiva.
- Promover unha visión global e integrada dos contidos.
- Propiciar situacións de aprendizaxe motivadoras e funcionais que teñan sentido e significado, e onde o alumnado actualice os seus coñecementos, favorecendo así a súa independencia.
- Organizar os contidos de forma ordenada e lóxica, para que o alumnado poida establecer relacións.
- Integrar a teoría e a práctica.
- Fomentar un clima de cooperación nos traballos que favoreza a relativización dos puntos de vista, o incremento das aspiracións e do rendemento académico, o proceso de socialización, etc.

O desenvolvemento metodolóxico xeral das unidades de traballo, será realizado do seguinte modo:

- Sondaxe inicial sobre os coñecementos previos.
- Presentación dos aspectos esenciais da unidade.
- Lectura comprensiva dos epígrafes teóricos da unidade e explicación de conceptos básicos.
- Realización de actividades complementarias e de aplicación.
- Resolución de dúbidas e corrección de actividades e exercicios.
- Actividade final referida a contidos esenciais da unidade.
- Proba escrita ó rematar cada dous ou cada tres unidades didácticas.

7- Contidos mínimos esixibles

BLOQUE 1: Autonomía persoal, liderado e innovación.

Trata de desenvolver nos alumnos as calidades e habilidades necesarias para que poidan elaborar un plan persoal e profesional de futuro adecuado aos seus e intereses, motivacións e competencias.

A iniciativa emprendedora e o empresario na sociedade

- Calidades e habilidades dos emprendedores.
- Os emprendedores sociais: Innovadores e comprometidos coa sociedade.
- As novas tecnoloxías e o fomento do espírito emprendedor.

Autonomía e autoconhecimento:

- Intereses, aptitudes e motivacións persoais para a carreira profesional.
- Itinerarios formativos e carreiras profesionais.
- O proceso de toma de decisións sobre o itinerario persoal e profesional.
- O autoemprego.

O dereito do traballo:

- Dereitos e deberes derivados da relación laboral.
- O contrato de traballo e a negociación colectiva.

A Seguridade Social e os riscos laborais:

- Seguridade social. Sistema de protección. Emprego e desemprego. Protección traballador e beneficios sociais
- Planificación da protección na empresa

BLOQUE 2: Proxecto de empresa.

Relaciona aos alumnos coa súa contorna a través do proxecto empresarial que deben elaborar.

A empresa:

- Elementos e estrutura da empresa.
- A contorna empresarial, o rol social da empresa.

O proxecto empresarial:

- A idea de proxecto de empresa.
- Avaliación da idea.
- O plan de empresa.

Información da empresa:

- A información contable.
- A información de recursos humanos.
- Os documentos comerciais de cobro e pago.
- O arquivo.

As actividades na empresa:

- A función de produción.
- A función comercial e de márketing.
- Axudas e apoio á creación de empresas.

BLOQUE 3: Finanzas

Aborda as cuestións relacionadas coa forma xurídica, a constitución e posta en marcha e o plan económico-financeiro dun proxecto de negocio. Pretende que os alumnos sexan capaces de tomar decisións financeiras racionais, tanto a nivel persoal como no mundo empresarial.

Tipos de empresas segundo a súa forma xurídica:

- A elección da forma xurídica.
- Trámites de constitución e posta en marcha dunha empresa

O investimento e as fontes de financiamento das empresas:

- Externas: Bancos, axudas e subvencións, crowdfunding, accionistas e investidores.
- Internas: Aplicación de beneficios.
- Produtos financeiros e bancarios para PEMES:

Os impostos que afectan as empresas:

- Calendario fiscal

Instrumentos de análises:

- Patrimonio e balance de situación.
- Ratios básicas.

8- Metodoloxía didáctica en xeral

Preténdese que o alumno sexa capaz de introducirse no mundo empresarial a través de distintas actividades de achegamento ao mesmo. Por iso, o papel do profesor será o de mediador entre a realidade do alumnado e a realidade empresarial.

Os retos que un empresario debe asumir desenvólvense de forma paralela aos que se enfrenta un mozo, por iso aproveitarase a experiencia dos alumnos para ir desenvolvendo os contidos da primeira parte da materia.

A explicación por parte do docente será sempre unha breve introdución para ir desenvolvendo as distintas actividades. En todo momento tentarase que sexa unha clase participativa, na que a actuación do alumnado sexa a parte máis importante.

En definitiva, trátase de que o alumnado, grazas á reflexión persoal, sexa capaz de recoñecer as súas propias capacidades, fomente as súas habilidades emprendedoras e poida desenvolver distintas ideas empresariais que ao final plasmará no proxecto empresarial. Valorarase especialmente a orixinalidade das ideas, a participación e o traballo na aula.

Debido á situación excepcional que estamos a vivir precisamos unha nova maneira de impartir a docencia e un cambio na metodoloxía, intentando a incorporación da tecnoloxía tanto á teledocencia como ao aprendizaxe significativo, xa que a educación non é a simple transmisión de coñecementos, senón o impacto formativo no educando. Do mesmo xeito tense que modificar a forma de traballar na aula evitando o traballo en grupos e fomentando outro tipo de iniciativas, que serán dinámicas atendendo as necesidades sanitarias que estén a xurdir.

9- Materiais e recursos didácticos

Libro de texto da editorial Mc Graw Hill: Iniciación á actividade emprendedora e empresarial.

Apuntes facilitados pola profesora a partir dos publicados por José Sande en www.librosdetextogratis.com e do material facilitado pola web www.econosublime.com polo profesor Javier Martínez Arguado. Prensa xeral e especializada.

Internet (Páxinas web de creación de empresas e axuda na realización dun plan de empresa, blog de laboro, web finanzas para todos, ...)

No suposto da necesidade de ensino non presencial ou semipresencial, en relación ao Protocolo de adaptación ao Contexto da Covid-19, se determinarán as tarefas a realizar da materia a través da aula virtual. Na aula virtual estarán os contidos e tarefas necesarias para continuar o curso en caso de ensino non presencial, e tamén para aqueles alumnos que teñan que estar confinados temporalmente na casa polas mesmas circunstancias.

10- Procedementos de avaliación e criterios de corrección e puntuación.

Para proceder á determinación da cualificación correspondente ás avaliacións trimestrais, en xeral, teranse en consideración unha serie de criterios que se aplicarán na cualificación da seguinte forma:

a) Probas escritas. Realizaranse unha ou máis por avaliación, e poderán constar de preguntas teóricas e exercicios prácticos.

No desenvolvemento das probas valoraranse os seguintes aspectos:

- A coherencia ordenada e razoada na exposición da resposta.
- A claridade da exposición.
- A utilización dunha adecuada terminoloxía.
- A facilidade e a precisión na realización do cálculo.

Teremos en conta nas mesmas as faltas ortográficas, de puntuación e de acentuación, cunha penalización que dependerá do erro cometido, podendo chegar a restar ata 0.2 puntos por falta grave e 0.1 por signos de puntuación e acentos.

b) Traballos realizados en clase e/ou en casa ao longo de todas as unidades que poderán ser corrixidos e cualificados polo profesor.

c) Valoración do profesor da actitude e participación, con datos recolleitos en clase. Téñense en conta a colaboración no traballo da aula, interese e participación nas explicacións. Penalizarase as interrupcións e o mal comportamento na aula.

Ponderación e cálculo da nota:

- 70% probas escritas (unha ou dúas ao trimestre, será necesario obter un mínimo de 4 puntos para aprobar, aínda que teñan puntos de exercicios ou de actitude). A proba escrita poderá incluír preguntas cortas, preguntas de tipo test, preguntas de definir e razoar ou exercicios prácticos. O profesor reservase o dereito de ponderar os contidos da proba

escrita en función do peso das unidades incluídas na mesma. En calquera caso os alumnos e alumnas serán informados con precisión e antelación da ponderación de cada unidade e dos contidos exactos que forman parte da proba.

- 30% tarefas, traballo na casa/aula e actitude. Diversos exercicios propostos polo profesor.

Para que unha avaliación se considere superada, a media dos tres criterios debe ser superior a 5.

Na avaliación parcial trimestral farase constar unha nota de entre 1 a 10 puntos, sendo o resultado de aplicar a media ponderada das cualificacións totais obtidas nos distintos bloques obxecto de avaliación. A nota final da materia resultará da media aritmética das tres avaliacións, para acadar unha cualificación positiva, deberá ter superadas as tres avaliacións.

11- Actividades de recuperación.

Ao comezo da seguinte avaliación farase unha recuperación da parte suspendida que poderá ser, segundo a parte non superada sexa:

- As probas escritas: nese caso a recuperación será unha proba escrita similar en contido e estrutura á proba escrita suspendida., na que deberá obterse unha puntuación mínima de 5. Se a proba non é superada considerase que a avaliación completa queda pendente para xuño, independentemente de que o alumno ou alumna tivera aprobada algunha proba escrita parcial dentro da avaliación.
- Os traballos e exercicios: neste caso a recuperación consistirá na realización de un ou máis traballos adicionais relacionados cos contidos dos traballos non superados.

Recuperación final en xuño das avaliacións suspendidas. Realizarase unha proba escrita do contido completo da avaliación o avaliacións suspendidas, similar na estrutura as probas xa realizadas durante o curso. A puntuación mínima para superala debe ser 5. Poderase exixir, tamén, a presentación de traballos adicionais relacionados cos contidos de aqueles traballos que non foron superados (notas inferiores a 5) ao longo do curso.

Recuperación extraordinaria de xuño de todo o contido da materia. Realizarase unha proba escrita do contido completo da materia, de estrutura similar ás probas xa realizadas durante o curso, a valoración máxima será de 10 puntos e deberase obter un mínimo de 5 puntos para considerarse superada. Poderase exixir tamén a presentación de traballos adicionais relacionados cos contidos de aqueles traballos que nos foron superados (notas inferiores a 5) ao longo do curso.

No caso de ter que realizar as avaliacións con carácter online, realizaránse os mesmos exames que os establecidos para a materia presencial, pero a través de medios electrónicos na aula virtual ou en Webex. E a entrega de traballos realizarase via correo electrónico ou o polo medio que se considere adecuado para poder realizar una correcta avaliación da materia impartida

12- Indicadores de logro para avaliar a programación didáctica

	1	2	3	4
Respectei a distribución temporal dos contidos por avaliación				
Apliquei a metodoloxía didáctica programada				
Tiven en conta os coñecementos e aprendizaxes básicos necesarios para aprobar a materia				
Apliquei medidas de atención á diversidade aos alumnos que as requiriron				
Levei a cabo as actividades de recuperación de materias pendentes de cursos anteriores segundo a o recollido na programación				
Levei a efecto medidas de reforzo educativo dirixidas aos alumnos que presentaban dificultades de aprendizaxe				
Puxen en práctica medidas para estimular o interese ee o hábito da lectura e a capacidade de expresarse correctamente				
Empreguei os materiais e recursos didácticos programados (no seu caso,libros de texto de referencia)				
Realicei as actividades complementarias e extraescolares programadas				

13- Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a prácticadocente

- 1-Grao de cumprimento da programación.
- 2-Resultados académicos.
- 3-Claridade expositiva nas clases.
- 4-Metodoloxía utilizada.
- 5-Preparación dos materiais didácticos.
- 6-Organización do traballo na aula.

ÍNDICE 4º ESO - ECONOMÍA

	<u>Páx</u>
Introdución e contextualización.	21
Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.	22
Temporalización.	32
Metodoloxía para acadar os estándares de aprendizaxe.	32
Contidos mínimos esixibles.	33
Metodoloxía didáctica en xeral.	33
Materiais e recursos didácticos.	34
Procedementos de avaliación e criterios de corrección e puntuación	34
Procedemento de avaliación da propia programación.	35
Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e práctica docente.	35

1.- Introducción e contextualización

A formación en economía faise necesaria nun contexto globalizado, no que as relacións entre os axentes económicos e sociais son cada día máis complexas. A consideración do comportamento económico das persoas na procura da satisfacción das súas necesidades, así como da produción e da organización dos bens e os servizos necesarios, e da distribución dos recursos escasos facilitan a comprensión da realidade social.

Calquera persoa necesita coñecer as regras básicas que explican os acontecementos económicos e a linguaxe específica utilizado por economistas e medios de comunicación para analizar eses feitos. O estudo da economía axuda a percibir e a coñecer o mundo, e posibilita analizar e profundar nas relacións humanas, facilita a comprensión dos conceptos utilizados habitualmente na análise económica e empresarial, serve para potenciar destrezas de razoamento, abstracción e interrelación, e proporciona ferramentas para examinar de xeito crítico a sociedade. E contribúe tamén a desenvolver a curiosidade intelectual, a capacidade analítica, o rigor e a amplitude de perspectivas á hora de indagar no coñecemento de variables como o crecemento, a pobreza, a educación, a saúde, a riqueza, o medio ambiente, etc. Proporciona importantes coñecementos matemáticos e estatísticos, habilidades de comunicación oral e escrita para explicar e transmitir ideas e conclusións, con argumentos e evidencias empíricas, sentido da ética e respecto polo ser humano, así como unha intensa capacidade de traballo, tanto individual como en equipo. O enfoque empregado pola economía na resolución dos problemas sociais distínguese das restantes ciencias sociais.

A materia de 4º da ESO distribúese en seis bloques que permiten o estudo da economía como ciencia e do papel dos axentes económicos. No bloque 1 ("Ideas económicas básicas") recóllense aspectos relativos aos principios económicos, á terminoloxía propia e á metodoloxía da ciencia económica. No bloque 2 ("Economía e empresa") analízase o papel e o funcionamento de o/da axente de empresas na economía. O seguinte bloque ("Economía persoal") está dedicado ao estudo da transcendencia das decisións económicas na vida das persoas. O cuarto bloque ("Economía e ingresos e gastos do Estado") repasa o papel estatal no funcionamento económico a través da análise dos seus ingresos e gastos. No quinto bloque ("Economía e tipos de interese, inflación e desemprego") repásanse os aspectos máis relevantes da economía financeira e a súa repercusión na actividade económica e o nivel de emprego. E para finalizar, o bloque de "Economía internacional" fai un breve repaso do funcionamento do sector exterior da economía con especial fincapé nas repercusións da integración económica e a globalización.

2.-Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave

- a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.
- b) Consolidar unha madureza persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
- c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
- d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
- f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
- g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
- h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
- i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
- l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
- m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
- n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
- ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.
- o) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.
- p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

Competencias clave

Comunicación lingüística (CCL).

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).

Competencia dixital (CD).

Aprender a aprender (CAA).

Competencias sociais e cívicas (CSC).

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).

Conciencia e expresións culturais (CCEC)

Economía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. Ideas económicas básicas				
a d f	<p>B1.1. Economía como ciencia: actividade económica e sociedade.</p> <p>B1.2. Principios na toma de decisións económicas.</p> <p>B1.3. Escaseza, elección e asignación de recursos. Custo de oportunidade.</p>	<p>B1.1. Explicar a economía como ciencia social e valorar o impacto permanente das decisións económicas na vida das persoas.</p>	<p>ECB1.1.1. Recoñece a escaseza de recursos e a necesidade de elixir e tomar decisións como as claves dos problemas básicos de calquera economía, e comprende que todas as eleccións supoñen renunciar a outras alternativas e que todas as decisións teñen consecuencias.</p>	CCL CSC
			<p>ECB1.1.2. Distingue formas de analizar e resolver problemas económicos, e identifica as súas vantaxes, os seus inconvenientes e as súas limitacións.</p>	CAA CD
f h o	<p>B1.4. O método na economía: modelos económicos.</p> <p>B1.5. Fronteira de posibilidades de produción.</p>	<p>B1.2. Identificar a terminoloxía económica básica e o uso dos modelos económicos, e familiarizarse con eles.</p>	<p>ECB1.2.1. Comprende e utiliza correctamente termos da área da economía.</p>	CCL
			<p>ECB1.2.2. Diferenza entre economía positiva e economía normativa.</p>	CAA CSC
			<p>ECB1.2.3. Representa e analiza graficamente o custo de oportunidade mediante a fronteira de posibilidades de produción.</p>	CD CMCCT

Economía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
a f	B1.6. As relacións económicas básicas e a súa representación.	B1.3. Tomar conciencia dos principios da economía para aplicar nas relacións económicas básicas coas condicionantes de recursos e as necesidades.	ECB1.3.1. Representa as relacións que se establecen entre as economías domésticas e as empresas.	CMCCT CSC
			ECB1.3.2. Aplica razoamentos básicos para interpretar problemas económicos provenientes das relacións económicas do seu contorno.	CMCCT CSC
Bloque 2. Economía e empresa				
a b e m	B2.1. A empresa e o/a empresario/a. B2.2. Elementos, funcións e obxectivos da empresa. B2.3. Clases de empresas. B2.4. Formas xurídicas da empresa.	B2.1. Describir os tipos de empresas e as formas xurídicas das empresas, e relacionar con cada unha coas súas esixencias de capital e as responsabilidades legais dos/das propietarios/as e xestores/as, así como as interrelacións das empresas no seu contorno inmediato.	ECB2.1.1. Distingue as formas xurídicas das empresas e relacións coas esixencias de capital para a súa constitución e coas responsabilidades legais para cada tipo.	CMCCT CSIEE
			ECB2.1.2. Identifica e valora as formas xurídicas de empresas máis apropiadas en cada caso, en función das características concretas, aplicando o razoamento sobre clasificación das empresas.	CAA CD
			ECB2.1.3. Distingue os tipos de empresas e de	CSIEE CSC

Economía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			empresarios/as que actúan no seu ámbito, así como a forma de interactuar co seu contorno máis próximo e os efectos sociais e ambientais, positivos e negativos, que se observan.	
a f e	B2.5. Proceso produtivo e factores produtivos. B2.6. Sectores da actividade económica.	B2.2. Analizar as características principais do proceso produtivo.	ECB2.2.1. Analiza os tipos de factores produtivos e as relacións entre produtividade, eficiencia e tecnoloxía.	CMCCT CSC
			ECB2.2.2. Identifica os sectores económicos, así como os seus retos e as súas oportunidades.	CD CSC
e f	B2.7. Fontes de financiamento das empresas. Novas formas de financiamento.	B2.3. Identificar as fontes de financiamento das empresas.	ECB2.3.1. Explica as posibilidades de financiamento das empresas e diferenza o financiamento externo e o interno, a curto e a longo prazo, así como o custo de cada unha e as implicacións na marcha da empresa.	CCL CD CMCCT
e f	B2.8. Ingresos e custos da empresa: clasificación. B2.9. Resultados da	B2.4. Determinar, para un caso sinxelo, a estrutura de	ECB2.4.2. Distingue os ingresos e os custos dunha empresa, calcula o	CD CMCCT

Economía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	empresa.	ingresos e custos dunha empresa, calculando o seu beneficio.	seu beneficio ou a súa perda, aplicando razoamentos matemáticos, e interpreta os resultados.	
a e f	B2.10. Obrigas fiscais das empresas.	B2.5. Diferenciar os impostos que afectan as empresas e a importancia do cumprimento das obrigas fiscais.	ECB2.5.1. Identifica as obrigas fiscais das empresas segundo a súa forma xurídica e as actividades, e sinala o funcionamento básico dos impostos e as principais diferenzas entre eles.	CD CMCCT
			ECB2.5.2. Valora a achega que para a riqueza nacional supón a carga impositiva que soportan as empresas.	CSC
Bloque 3. Economía persoal				
d e f	B3.1. Orzamento persoal. Control de ingresos e gastos. B3.2. Xestión do orzamento. Obxectivos e prioridades.	B3.1. Realizar un orzamento persoal distinguindo entre os tipos de ingresos e gastos, e controlar o seu grao de cumprimento e as posibles necesidades de adaptación.	ECB3.1.1. Elabora un orzamento ou plan financeiro persoal, identificando os ingresos e os gastos integrantes, e realiza o seu seguimento.	CAA CD CMCCT
			ECB3.1.2. Utiliza ferramentas informáticas na preparación e desenvolvemento	CAA CD CMCCT

Economía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			dun orzamento ou plan financeiro personalizado.	
			ECB3.1.3 Manexa gráficos de análise que permiten comparar unha realidade personalizada coas previsións establecidas.	CAA CD CMCCT
a d m	B3.3. Planificación económico-financieira: necesidades económicas nas etapas da vida.	B3.2. Decidir con racionalidade ante as alternativas económicas da vida persoal, e relacionadas co benestar propio e social.	ECB3.2.1. Comprende as necesidades de planificación e do manexo de asuntos financeiros ao longo da vida. Esa planificación vincúlase á previsión realizada en cada etapa, de acordo coas decisións tomadas e a marcha da actividade económica nacional.	CAA CSIEE
a f	B3.4. Aforro e endebedamento. Os plans de pensións. B3.5. Risco e diversificación.	B3.3. Expresar unha actitude positiva cara ao aforro, e empregar o aforro como medio para alcanzar diversos obxectivos.	ECB3.3.1. Recoñece e explica a relevancia do aforro e do control do gasto.	CAA CSC
			ECB3.3.2. Analiza as vantaxes e inconvenientes do endebedamento, valorando o risco e seleccionando a decisión máis axeitada para cada momento.	CAA CSC

Economía. 4º de ESO					
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
a b e f g	B3.6. O diñeiro.	B3.4. Recoñecer o funcionamento básico do diñeiro e diferenciar os tipos de contas bancarias e de tarxetas emitidas como medios de pagamento, e valorar a oportunidade do seu uso con garantías e responsabilidade.	ECB3.4.1. Comprende os termos fundamentais e describe o funcionamento das contas na operativa bancaria.	CCL CMCCT	
	B3.7. Contratos financeiros: contas e tarxetas de débito e crédito.		ECB3.4.2. Valora e comproba a necesidade de interpretar as cláusulas dos contratos bancarios para coñecer os dereitos e as obrigas que se derivan delas, así como a importancia de operar en condicións de seguridade cando se empregan procedementos telemáticos.	CCL CAA CD	
	B3.8. Relacións no mercado financeiro: información e negociación.			ECB3.4.3. Recoñece a capacidade de negociación coas entidades financeiras e analiza os procedementos de reclamación ante estas.	CAA CD
	B3.9. Implicacións dos contratos financeiros. Dereitos e responsabilidades dos/das consumidores/as no mercado financeiro.				ECB3.4.4. Identifica e explica as modalidades de tarxetas bancarias, así como os elementos e os procedementos que garanten a seguridade na súa

Economía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			operativa.	
efg	B3.10. O seguro como medio para a cobertura de riscos. Tipoloxía de seguros.	B3.5. Coñecer o concepto de seguro e a súa finalidade.	ECB3.5.1. Identifica, describe e clasifica os tipos de seguros segundo os riscos ou as situacións adversas nas etapas da vida.	CAA CCL CMCCT
Bloque 4. Economía e ingresos e gastos do Estado				
abefñ	B4.1. Orzamentos públicos: ingresos e gastos do Estado.	B4.1. Recoñecer e analizar a procedencia das principais fontes de ingresos e gastos do Estado, e interpretar gráficos onde se amose esa distribución.	ECB4.1.1. Identifica as vías de onde proceden os ingresos do Estado, así como as principais áreas dos gastos do Estado, e comenta as súas relacións.	CMCCT CSC
			ECB4.1.2. Analiza e interpreta datos e gráficos de contido económico relacionados cos ingresos e os gastos do Estado.	CD CMCCT
			ECB4.1.3. Distingue nos ciclos económicos o comportamento dos ingresos e dos gastos públicos, así como os efectos que se poden producir ao longo do tempo.	CMCCT CSC
			ECB4.1.4. Describe o contido dos orzamentos públicos e argumenta a necesidade de	CCL CSC

Economía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			prever os ingresos e os gastos, e controlar a súa execución.	
a e f	B4.2. A débeda pública e o déficit público.	B4.2. Diferenciar e explicar os conceptos de débeda pública e déficit público.	ECB4.2.1. Comprende e expresa as diferenzas entre os conceptos de débeda pública e déficit público, así como a relación que se produce entre eles.	CCL CMCCT
a c d e f	B4.3. Desigualdades económicas e distribución da renda.	B4.3. Determinar o impacto para a sociedade da desigualdade da renda e estudar as ferramentas de redistribución da renda.	ECB4.3.1. Coñece e describe os efectos da desigualdade da renda e os instrumentos de redistribución desta.	CCL CMCCT CSC
			ECB4.3.2. Interpreta gráficos representativos da distribución da renda	CAA CD CMCCT
Bloque 5. Economía e tipos de xuro, inflación e desemprego				
a c e f	B5.1. Tipos de xuro. B5.2. Inflación. B5.3. Consecuencias dos cambios nos tipos de xuro e inflación. B5.4. Desemprego: clasificación e consecuencias.	B5.1. Diferenciar as magnitudes de tipos de xuro, inflación e desemprego, analizar as relacións entre elas e interpretar datos e gráficos vinculados con esas magnitudes.	ECB5.1.1. Describe as causas da inflación e valora as súas principais repercusións económicas e sociais. ECB5.1.2. Explica o funcionamento dos tipos de interese e as consecuencias da súa variación para a marcha da economía.	CCL CSC CCL CMCCT CSC

Economía. 4º de ESO				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			ECB5.1.3. Valora e interpreta datos e gráficos de contido económico relacionados cos tipos de xuro, inflación e desemprego.	CD CMCCT
a c e f	B5.5. Causas do desemprego e políticas contra o desemprego en Galicia. B5.6. Perspectivas da ocupación.	B5.2. Valorar opcións de políticas macroeconómicas para facer fronte ao desemprego.	ECB5.2.1. Describe as causas do desemprego e valora as súas principais repercusións económicas e sociais.	CCL CMCCT CSC
			ECB5.2.2. Analiza os datos de desemprego en España e as políticas contra o desemprego.	CD CSC
			ECB5.2.3. Investiga e recoñece vieiros e tendencias de emprego.	CAA CD
Bloque 6. Economía internacional				
a e f m	B6.1. Globalización económica. B6.2. Comercio internacional. B6.3. Integración económica e monetaria europea. B6.4. Economía e ambiente: sustentabilidade.	B6.1. Valorar o impacto da globalización económica, do comercio internacional e dos procesos de integración económica na calidade de vida das persoas e no ambiente.	ECB6.1.1. Valora o grao de interconexión das economías de todos os países do mundo e aplica a perspectiva global para emitir xuízos críticos.	CAA CSC
			ECB6.1.2. Explica as razóns que xustifican o intercambio económico entre	CCL CSC

Economía. 4º de ESO				
Objec-tivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competen-cias clave
			países e que influen nel.	
			ECB6.1.3. Analiza e presenta acontecementos económicos contemporáneos no contexto da globalización e o comercio internacional.	CAA CD CSC
			ECB6.1.4. Recoñece e enumera vantaxes e inconvenientes do proceso de integración económica e monetaria da Unión Europea.	CCL CD CSC
			ECB6.1.5. Reflexiona sobre os problemas ambientais e a súa relación co impacto económico internacional, e analiza as posibilidades dun desenvolvemento sustentable.	CAA CSC

3-Temporalización

1ª Avaliación: Bloques 1,2

2ª Avaliación: Bloques 3,4

3ª Avaliación: Bloques 5,6

4-Metodoloxía para acadar os estándares de aprendizaxe

Relacionar os contidos que se abordan na aula coa experiencia e a realidade máis próxima dos alumnos.

Buscar na prensa e Internet noticias económicas.

Identificar na informacións económicas, termos e conceptos explicados na aula.
Repaso dos conceptos coas actividades do bloque.
Realización de esquemas.
Adquirir e utilizar con propiedade a terminoloxía e vocabulario da materia.

5-Contidos mínimos esixibles

1ª Avaliación:

Comprender o problema da escaseza como o problema básico da economía. Entender o concepto de custo de oportunidade que xorde en toda elección. Diferenciar entre o modo de estudo macroeconómico e microeconómico. Entender a utilidade dos modelos económicos para o estudo da economía. Diferenciar os tipos de factores de produción, así como a súa remuneración. Oferta e demanda, comprender a lei que rexe o seu funcionamento. Ver cales son os principais sectores da economía española. A fronteira de posibilidades de produción. Axentes económicos. Identificar os elementos das empresas. O funcionamento do fluxo circular da renda. Comprender a diferenza entre a personalidade física e xurídica. Coñecer as características das distintas formas xurídicas. Responsabilidade social das empresas. Principais obrigacións tributarias e sociais da empresa.

2ª Avaliación:

Comprender o concepto de tecnoloxía, e saber diferenciar entre as eficientes e as non eficientes. Interpreta o concepto de produtividade. Entender a diferenza entre os custos fixos e variables. Coñecer o modo de cálculo do beneficio. Definicións de aforro e investimento. Plan de pensións privado. O contrato de seguro. Coñecer o concepto de diñeiro e os seus tipos. Recoñecer os distintos tipos de depósitos bancarios, así como as operacións bancarias habituais. Banca online. Tarxetas de crédito e débito. Que é un presuposto. Concepto de Presupostos Xerais do Estado. Diferentes partidas de ingresos e gastos do estado. Concepto de déficit orzamentario así como as posibilidades do seu financiamento. Diferenza entre déficit público e débeda pública.

3ª Avaliación:

Coñecer o concepto de inflación e as causas que a xeran. Coñecer o concepto de taxa de xuro. Concepto de PIB e o seu cálculo. Taxas de poboación activa, ocupada e desempregada. Tipos de desemprego. Concepto de redistribución da renda e instrumentos de redistribución. Conceptos de proteccionismo, divisa e libre comercio. A Unión Europea: Membros e organismos. Concepto de globalización. Diferencia os distintos factores que condicionan a globalización. Coñecer as vantaxes e desvantaxes do proceso globalizador. As ameazas medioambientais e concepto de desenvolvemento sostible.

6-Metodoloxía didáctica en xeral

Debido a complexidade ou dificultade de algúns contidos propios da Economía a súa presentación será principalmente de forma expositiva (oral) sen desbotar que os alumnos descubran os conceptos fundamentais da materia a partir da observación, a análise e a indagación.

Intentaranse relacionar os contidos que se van a abordar na aula coa experiencia e a realidade máis próxima do alumnado.

Dado o carácter da materia, o uso da prensa e de Internet como fontes de información económica é obrigado. Este é outro punto de conexión entre teoría e realidade. Na medida do posible organizaranse debates sobre temas controvertidos que leven á contraposición de argumentacións.

Debido á situación excepcional que estamos a vivir precisamos unha nova maneira de impartir a docencia e un cambio na metodoloxía, intentando a incorporación da tecnoloxía tanto á teledocencia como ao aprendizaxe significativo, xa que a educación non é a simple transmisión de coñecementos, senón o impacto formativo no educando. Do mesmo xeito tense que modificar a forma de traballar na aula evitando o traballo en grupos e fomentando outro tipo de iniciativas, que serán dinámicas atendendo as necesidades sanitarias que estén a xurdir.

7-Materiais e recursos didácticos

Libro de Economía da editorial Mc Graw Hill. Libro de Economía de editorial Galinova. Libros de guía para a materia de Javier Martínez Argudo, publicado en www.econosublime.com. Libro práctico de José Sande, publicado en www.librosdetextogratis.com.

Apuntamentos e actividades elaborados polo profesor.

Prensa xeral e especializada Internet

No suposto da necesidade de ensino non presencial ou semipresencial, en relación ao Protocolo de adaptación ao Contexto da Covid-19, se determinarán as tarefas a realizar da materia a través da aula virtual. Na aula virtual estarán os contidos e tarefas necesarias para continuar o curso en caso de ensino non presencial, e tamén para aqueles alumnos que teñan que estar confinados

8- Procedementos de avaliación e criterios de corrección e puntuación

As probas escritas (dúas por avaliación) ponderarán un 80% da nota total que obtería o alumno/a nesta materia, correspondendo outro 20% a atitude, o esforzo e a resolución das actividades propostas na aula.

Cada proba escrita valorase de 0 a 10 puntos e para que faga media cos outros instrumentos de cualificación, é necesaria una cualificación mínima de 4.

A cualificación da avaliación será a media ponderada dos instrumentos de avaliación anteriores. Considerase aprobada a avaliación, se a citada media é maior ou igual que 5.

A recuperación de cada avaliación realizarase mediante unha proba escrita similar ás anteriores.

A primeira e a segunda avaliación terán dúas oportunidades de recuperación: una durante o curso e outra no mes de xuño cando se realicen os exames finais.

A terceira avaliación, polo contrario, terá unha soa oportunidade de recuperación nos citados exames finais.

Unha vez realizadas as probas da 3ª avaliación poden presentarse as situacións seguintes:

-a) O/A alumno/a ten todas as avaliacións aprobadas: considerase aprobada a materia. A cualificación final será a media das cualificacións das tres avaliacións.

-b) O/A alumno/a ten una única avaliación suspensa:

b.1-Se a cualificación (media da avaliación e a recuperación) é maior ou igual que 5 considerase a avaliación aprobada e, polo tanto, tamén a materia.

b.2-Se a cualificación (media da avaliación e a recuperación) é menor que 5 deberá recuperar a materia da avaliación mediante una proba similar ás do curso.

-c) O alumno ten máis dunha avaliación suspensa: debe recuperar toda a materia mediante una proba similar as realizadas no curso e que abarcará toda a materia impartida.

Para a recuperación da materia na convocatoria extraordinaria de xuño entregaranse ao alumnado uns contidos mínimos.

A recuperación realizarase mediante unha proba escrita similar as realizadas no curso. Será necesaria unha cualificación igual ou superior a 5 para aprobar.

No caso de ter que realizar as avaliacións con carácter online, realizaránse os mesmos exames que os establecidos para a materia presencial, pero a través de medios electrónicos na aula virtual ou en Webex. E a entrega de traballos realizarase via correo electrónico ou o polo medio que se considere adecuado para poder realizar una correcta avaliación da materia impartida.

9-Indicadores de logro para avaliar a programación didáctica

	1	2	3	4
Respectei a distribución temporal dos contidos por avaliación				
Apliquei a metodoloxía didáctica programada				
Tiven en conta os coñecementos e aprendizaxes básicos necesarios para aprobar a materia				
Apliquei medidas de atención á diversidade aos alumnos que as requiriron				
Levei a cabo as actividades de recuperación de materias pendentes de cursos anteriores segundo a o recollido na programación				
Levei a efecto medidas de reforzo educativo dirixidas aos alumnos que presentaban dificultades de aprendizaxe				
Puxen en práctica medidas para estimular o interese ee o hábito da lectura e a capacidade de expresarse correctamente				
Empreguei os materiais e recursos didácticos programados (no seu caso libros de texto de referencia)				
Realicei as actividades complementarias e extraescolares programadas				

10-Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a prácticadocente

1-Grao de cumprimento da programación.

2-Resultados académicos.

3-Claridade expositiva nas clases.

4-Metodoloxía utilizada.

5-Preparación dos materiais didácticos.

6-Organización do traballo na aula.

ÍNDICE 1º BACHARELATO

Introdución e contextualización	37
Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.....	37
Temporalización.....	50
Metodoloxía para acadar os estándares de aprendizaxe.....	50
Contidos mínimos esixibles.....	50
Metodoloxía didáctica en xeral.....	50
Materiais e recursos didácticos.....	51
Procedementos de avaliación, instrumentos e criterios de cualificación	51
Actividades de recuperación para alumnos coa materia pendente.....	52
Procedemento de avaliación da propia programación.....	53
Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a práctica docente....	53

1.- Introducción e contextualización

Toda persoa vese na obriga de afrontar unha gran diversidade de situacións de carácter económico, xa que debe tomar multitude de decisións como consumidora, traballadora, empresaria ou aforradora, e moitas destas decisións teñen unha gran transcendencia para a súa vida persoal e familiar.

Xunto a esta dimensión persoal, os problemas económicos tamén teñen unha clara dimensión social. A inflación, o paro, o déficit público, a globalización son temas de debate na sociedade actual e obxecto de diversas propostas por parte dos diferentes grupos sociais e políticos. Para poder valorar de forma razoada estas propostas e tomar postura ante elas, cómpre dispoñer dunha formación económica básica

A materia de Economía de 1º de bacharelato emprega un esquema mixto de presentación, herdado de deseños curriculares anteriores e baseado principalmente na análise da economía como ciencia, do papel dos axentes económicos e do funcionamento das principais institucións económicas e os seus elementos. Estrutúrase en sete bloques: no primeiro abórdase a o principal problema orixe da ciencia económica, a economía e a escaseza, continuando coa organización da actividade económica para estudar a estrutura dos sistemas económicos; nun segundo bloque ("A actividade produtiva") descríbese a produción como principal actividade económica; no terceiro ("O mercado e o sistema de prezos") repásase a principal institución na fixación de prezos e asignación de recursos; o seguinte bloque ("A macroeconomía") céntrase na medición da actividade económica e no estudo do mercado de traballo; no quinto ("Aspectos financeiros da economía") faise un repaso da vertente financeira da actividade económica; o sexto ("O contexto internacional da economía") aborda a análise do sector exterior e dos fenómenos de integración económica e globalización; e, finalmente, no bloque titulado "Desequilibrios económicos e o papel do Estado na económica", reflexiónase sobre o carácter cíclico da actividade económica e o papel do Estado para mitigar e corrixir os desequilibrios xurdidos do funcionamento económico.

A grande transcendencia social da economía queda reflectida na súa contribución ao fomento da mellora na calidade de vida, ao progreso e ao benestar social. Os coñecementos económicos teñen cada día máis valor, pola importancia de contar cunha cidadanía formada e pola relevancia dunha boa administración dos recursos públicos.

O estudo da economía proporciona, xunto coa formación técnica, competencias lingüísticas e de comunicación, matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, sociais e cívicas, así como sentido da iniciativa e espírito emprendedor.

2-Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave

O bacharelato contribuirá a desenvolver no alumnado as capacidades que lle permitan:

- a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomenta a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.
- b) Consolidar unha madurez persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.

- c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
- d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
- f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
- g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
- h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
- i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
- l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
- m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
- n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
- ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.
- o) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.
- p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

Competencias clave

Comunicación lingüística (CCL).

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).

Competencia dixital (CD).

Aprender a aprender (CAA).

Competencias sociais e cívicas (CSC).

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).

Conciencia e expresións culturais(CCEC)

Economía 1º bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. Economía e escaseza. A organización da actividade económica				
i l	B1.1. Escaseza, elección e asignación de recursos. Custo de oportunidade.	B1.1. Explicar o problema da escaseza: recursos escasos e necesidades ilimitadas.	ECB1.1.1. Recoñece a escaseza e a correspondente necesidade de elixir entre decisións alternativas, como problema máis determinante para afrontar en todo sistema económico.	CAA CMCCT
a h i l	B1.2. Mecanismos de asignación de recursos. B1.3. Análise e comparación dos sistemas económicos.	B1.2. Observar os problemas económicos dunha sociedade, así como analizar e expresar unha valoración crítica das formas de resolución desde o punto de vista dos sistemas económicos.	ECB1.2.1. Analiza as respostas ás preguntas clave sobre a organización dos principais sistemas económicos.	CSC CMCCT CD
			ECB1.2.2. Relaciona, para a súa interpretación, os cambios máis recentes no escenario económico mundial coas circunstancias técnicas, económicas, sociais e políticas que os explican, a partir de casos concretos de análise.	CSC CD CAA
			ECB1.2.3. Compara sistemas económicos, utilizando exemplos actuais do ámbito internacional.	CAA CD CSC

Economía 1º bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
i l	B1.4. Economía como ciencia: actividade económica e sociedade. B1.5. Principios na toma de decisións económicas. B1.6. Modelos económicos. Economía positiva e normativa. B1.7. Información económica: interpretación de datos e gráficos.	B1.3. Comprender o método científico que se utiliza na área da economía, así como identificar as fases da investigación científica en economía e os modelos económicos.	ECB1.3.1. Distingue as proposicións económicas positivas das proposicións económicas normativas.	CAA CMCCT
			ECB1.3.2. Interpreta os modelos de representación da realidade económica, e emprega os termos e a metodoloxía apropiados para analizar problemas económicos concretos	CCL CMCCT CD
Bloque 2. A actividade produtiva				
i l m p	B2.1. Proceso produtivo e factores de produción.	B2.1. Analizar as características principais do proceso produtivo.	ECB2.1.1. Expresa unha visión integral do funcionamento do sistema produtivo partindo do estudo da empresa e a súa participación en sectores económicos, así como a súa conexión e interdependencia.	CAA CCL CSC

Economía 1º bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
i l	B2.2. División técnica do traballo, produtividade e interdependencia.	B2.2. Explicar as razóns do proceso de división técnica do traballo.	ECB2.2.1. Relaciona o proceso de división técnica do traballo coa interdependencia económica nun contexto global.	CSC CMCCT
			ECB2.2.2. Clasifica e define os factores produtivos, e describe as relacións entre produtividade, eficiencia e tecnoloxía.	CMCCT CCL
a h i l m	B2.3. Globalización: cambios no sistema produtivo ou na organización da produción.	B2.3. Identificar os efectos da actividade empresarial para a sociedade e a vida das persoas.	ECB2.3.1. Analiza para explicar as repercusións da actividade das empresas, tanto nun ámbito próximo coma nun ámbito internacional.	CSIEE CCL
a h i m	B2.4. Empresa: obxectivos e funcións.	B2.4. Expresar os obxectivos e as funcións principais das empresas, utilizando referencias reais do ámbito próximo e transmitindo a utilidade que se xera coa súa actividade.	ECB2.4.1. Distingue e interpreta os obxectivos e as funcións das empresas.	CSIEE CAA
			ECB2.4.2. Explica a función creadora de utilidade dos bens das empresas.	CD CCL
i l m	B2.5. Eficacia, eficiencia e efectividade. B2.6. Eficiencia na produción: eficiencia técnica e económica.	B2.5. Relacionar e distinguir a eficiencia técnica e a eficiencia económica.	ECB2.5.1. Determina e interpreta a eficiencia técnica e económica a partir dos casos formulados	CD CMCCT

Economía 1º bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
i l m	B2.7. Custos de produción. Cálculo e análise dos custos de produción e dos beneficios.	B2.6. Calcular e controlar os custos e os beneficios das empresas, e representar e interpretar gráficos relativos a eses conceptos.	ECB2.6.1. Calcula, clasifica e utiliza diversos tipos de custos, fixos e variables, totais, medios e marxinais, e representa e interpreta gráficos de custos.	CMCCT CD
			ECB2.6.2. Calcula, analiza e interpreta os beneficios dunha empresa a partir de supostos de ingresos e custos dun período.	CMCCT CD
i l m	B2.8. Función de produción.	B2.7. Analizar, representar e interpretar a función de produción dunha empresa a partir dun caso dado.	ECB2.7.1. Representa e interpreta gráficos de produción total, media e marxinal, a partir de supostos dados.	CMCCT CD
Bloque 3. o mercado e o sistema de prezos				
i l m	B3.1. Curva de demanda. Movementos ao longo da curva de demanda e desprazamentos na curva de demanda. Elasticidade da demanda. B3.2. Curva de	B3.1. Interpretar, a partir do funcionamento do mercado, as variacións en cantidades demandadas e ofertadas de bens e servizos en función de distintas variables.	ECB3.1.1. Representa graficamente os efectos das variacións das variables no funcionamento dos mercados.	CMCCT CD

Economía 1º bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	oferta. Movementos ao longo da curva de oferta e desprazamentos na curva da oferta. Elasticidade da oferta. B3.3. Equilibrio do mercado.		ECB3.1.2. Define e expresa matematicamente as variables que determinan a oferta e a demanda.	CMCCT CCL
			ECB3.1.3. Analiza as elasticidades de demanda e de oferta, interpretando os cambios en prezos e cantidades, así como os seus efectos sobre os ingresos totais.	CMCCT CD
a h i l m	B3.4. Estructuras de mercado e modelos de competencia. B3.5. Competencia perfecta. Competencia imperfecta. Monopolio. Oligopolio. Competencia monopolística.	B3.2. Analizar o funcionamento de mercados reais e observar as súas diferenzas cos modelos, así como as súas consecuencias para os/as consumidores/as, as empresas ou os estados.	ECB3.2.1. Analiza e compara o funcionamento dos tipos de mercados, e explica as súas diferenzas.	CMCCT CCL
			ECB3.2.2. Aplica a análise dos tipos de mercados a casos reais identificados a partir da observación do ámbito máis inmediato.	CAA CSC
			ECB3.2.3. Valora de forma crítica os efectos que se derivan sobre os axentes intervinientes nos diversos mercados.	CSC

Economía 1º bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 4. A macroeconomía				
g h i l	B4.1. Macromagnitudes: produción. Renda. Gasto. B4.2. Equilibrio macroeconómico: demanda e oferta agregadas. B4.3. Inflación e tipos de xuro. B4.4. Os vínculos dos problemas macroeconómicos e a súa interrelación.	B4.1. Distinguir as principais magnitudes macroeconómicas, operar con elas e analizar as súas interrelacións, valorando os inconvenientes e as limitacións que presentan como indicadores da calidade de vida.	ECB4.1.1. Mide, interpreta e expresa as principais magnitudes macroeconómicas como indicadores da situación económica dun país.	CMCCT CD CSC CCL
			ECB4.1.2. Relaciona as principais macromagnitudes e utilízalas para establecer comparacións con carácter global.	CAA CSC
			ECB4.1.3. Analiza de forma crítica os indicadores estudados e valora o seu impacto, os seus efectos e as súas limitacións para medir a calidade de vida.	CSC
g i l	B4.5. Indicadores do desenvolvemento da sociedade: as macromagnitudes e as súas limitacións.	B4.2. Interpretar datos e indicadores económicos básicos e a súa evolución.	ECB4.2.1. Utiliza e interpreta a información contida en táboas e gráficos de variables macroeconómicas e a súa evolución no tempo.	CMCCT CD
			ECB4.2.2. Considera investigacións e publicacións económicas de referencia como fonte de datos específicos, e reconece os métodos de estudo utilizados por economistas.	CAA CD

Economía 1º bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			ECB4.2.3. Opera con variables económicas mediante aplicacións informáticas, análizaas e interprétaas, e presenta as súas valoracións de carácter personal	
a h i l m	B4.6. Mercado de traballo. Desemprego: tipos e causas.	B4.3. Valorar a estrutura do mercado de traballo e a súa relación coa educación e a formación, analizando de xeito especial o desemprego.	ECB4.3.1. Examina e interpreta datos e gráficos de contido económico relacionados co mercado de traballo.	CMCCT CD
			ECB4.3.2. Valora a relación da educación e a formación coas probabilidades de obter un emprego e mellores salarios.	CSC CAA
			ECB4.3.3. Investiga e reconece vieiros de ocupación e tendencias de emprego	CAA CD
a g h i l p	B4.7. Políticas contra o desemprego. O desemprego en Galicia.	B4.4. Estudar as opcións de políticas macroeconómicas para facer fronte á inflación e ao desemprego.	ECB4.4.1. Analiza os datos de inflación e desemprego en España e as alternativas para loitar contra o desemprego e a inflación.	CD CSIEE

Economía 1º bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 5. Aspectos financeiros da economía				
i l	B5.1. O diñeiro na economía: tipoloxía e funcionamento. B5.2. Proceso de creación do diñeiro.	B5.1. Recoñecer o proceso de creación do diñeiro, os cambios no seu valor e a forma en que estes se miden.	ECB5.1.1. Analiza e explica o funcionamento do diñeiro e do sistema financeiro nunha economía.	CSC CMCCT CD CCL
a d h i l	B5.3. Teorías explicativas da inflación.	B5.2. Describir as teorías explicativas sobre as causas da inflación e os seus efectos sobre os/as consumidores/as, as empresas e o conxunto da economía.	ECB5.2.1. Recoñece as causas da inflación e valora as súas repercusións económicas e sociais.	CSC CD
i l	B5.4. Sistema financeiro. Novas formas de financiamento.	B5.3. Explicar o funcionamento do sistema financeiro e coñecer as características dos seus principais produtos e mercados.	ECB5.3.1. Valora o papel do sistema financeiro como elemento canalizador do aforro ao investimento, e identifica os produtos e os mercados que o compoñen.	CAA CSC CD
a d h i l	B5.5. Política monetaria: instrumentos.	B5.4. Analizar os tipos de política monetaria.	ECB5.4.1. Razona de forma crítica, en contextos reais, sobre as accións de política monetaria e o seu impacto económico e social.	CAA CMCCT CSC
i l a h i	B5.6. Banco Central Europeo. B5.7. Mecanismos da oferta e demanda monetaria: efectos sobre os tipos de xuro.	B5.5. Identificar o papel do Banco Central Europeo e a estrutura da súa política monetaria	ECB5.5.1. Identifica os obxectivos e a finalidade do Banco Central Europeo, eazona sobre o seu papel e o seu funcionamento.	CSC CMCCT CD

Economía 1º bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			ECB5.5.2. Describe os efectos das variacións dos tipos de xuro na economía	CMCCT CCL
Bloque 6. O contexto internacional da economía				
g i l	B6.1. Comercio internacional: causas e teorías. B6.2. Balanza de pagamentos, con especial referencia á española.	B6.1. Analizar os fluxos comerciais entre dúas economías.	ECB6.1.1. Identifica e describe os fluxos comerciais internacionais	CSC CCL CMCCT
a i l	B6.3. Cooperación e integración económica. B6.4. Unión Europea (UE).	B6.2. Examinar os procesos de integración económica e describir os pasos que se produciron no caso da Unión Europea.	ECB6.2.1. Explica o proceso de cooperación e integración económica producido na Unión Europea, e reflexiona para valorar as repercusións e as implicacións para España nun contexto global.	CSC CCL
a b h i l p	B6.5. Globalización económica e financeira: causas e consecuencias. B6.6. Organismos económicos internacionais: mecanismos de regulación.	B6.3. Analizar e valorar as causas e as consecuencias da globalización económica, así como o papel dos organismos económicos internacionais na súa regulación.	ECB6.3.1. Expresa as razóns que xustifican o intercambio económico entre países. ECB6.3.2. Describe as implicacións e os efectos da globalización económica nos países e reflexiona sobre a necesidade da súa regulación e da súa coordinación.	CSC CCL CAA CD CMCCT CSC

Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 7. Desequilibrios económicos e o papel do estado na economía				
a b c i l	<p>B7.1. Ciclos económicos: crises na economía.</p> <p>B7.2. Políticas macroeconómicas de crecemento, estabilidade e desenvolvemento.</p> <p>B7.3. Ambiente: recurso sensible e escaso.</p> <p>B7.4. Pobreza e subdesenvolvemento causas e posibles vías de solución.</p>	<p>B7.1. Reflexionar sobre o impacto do crecemento e as crises cíclicas na economía e os seus efectos na calidade de vida das persoas, o ambiente e a distribución da riqueza a nivel local e mundial.</p>	<p>ECB7.1.1. Identifica e analiza os factores e as variables que inflúen no crecemento económico, no desenvolvemento e na redistribución da renda.</p>	<p>CSC CMCCT CD</p>
			<p>ECB7.1.2. Diferencia os conceptos de crecemento e de desenvolvemento.</p>	<p>CCL CMCCT</p>
			<p>ECB7.1.3. Recoñece e explica as consecuencias do crecemento sobre a repartición da riqueza, sobre o ambiente e sobre a calidade de vida.</p>	<p>CSC CCL</p>
			<p>ECB7.1.4. Analiza de forma práctica os modelos de desenvolvemento dos países emerxentes e as oportunidades que teñen os países en vías de desenvolvemento para crecer e progresar.</p>	<p>CAA CSC CD</p>
			<p>ECB7.1.5. Reflexiona sobre os problemas ambientais e a súa relación co impacto económico internacional analizando as posibilidades dun desenvolvemento sustentable.</p>	<p>CSC CMCCT</p>

Economía 1º bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			ECB7.1.6. Desenvolve actitudes positivas en relación co ambiente e valora a consideración da protección do ambiente na toma de decisións económicas.	CSC CAA
			ECB7.1.7. Identifica os bens ambientais como factor de produción escaso, que proporciona inputs e recolle refugallos e residuos, o que supón valorar os custos asociados	CSC CMCCT
			ECB7.1.8. Recoñece a evolución cíclica da actividade económica, describe as fases, as representa graficamente e considera as súas consecuencias sociais.	CMCCT CSC
a c i l	B7.5. Política fiscal e orzamentos públicos. B7.6. O Estado na economía: funcións. B7.7. Os fallos do mercado e a intervención do sector público. B7.8. Redistribución de renda e riqueza: igualdade de oportunidades.	B7.2. Explicar e ilustrar con exemplos significativos as finalidades e as funcións do Estado nos sistemas de economía de mercado, e identificar os principais instrumentos que utiliza, valorando as vantaxes e os inconvenientes do seu papel na actividade económica.	ECB7.2.1. Distingue e explica as funcións do Estado: fiscais, estabilizadoras, redistributivas, reguladoras e provedoras de bens e servizos públicos.	CCL CMCCT
			ECB7.2.2. Identifica os principais fallos do mercado, as súas causas e os seus efectos para os axentes que interveñen na economía, e as opcións de actuación por parte do Estado	CSC CMCCT CD

Economía 1º bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			ECB7.2.3. Clasifica e describe os elementos integrantes dos orzamentos públicos e argumenta a necesidade de prever os ingresos e os gastos, e controlar a súa execución	CAA CMCCT CD

3-Temporalización

1ª Avaliación: Bloques 1, 2

2ª Avaliación: Bloques 3,4

3ª Avaliación: Bloques 5,6 e 7

4-Metodoloxía para acadar os estándares de aprendizaxe

Relacionar os contidos que se abordan na aula coa experiencia e a realidade máis próxima dos alumnos.

Buscar na prensa e Internet noticias económicas.

Identificar en informacións económicas termos e conceptos explicados na aula.

Repaso dos conceptos coas actividades da unidade.

Realización de esquemas.

5- Contidos mínimos esixibles

O custo de oportunidade. Necesidades, bens, e servizos. As posibilidades de produción. Os sistemas económicos. O sistema de economía mixta. Como producir? Os custos de produción. Clases de empresas. A demanda. A oferta. O equilibrio do mercado. A elasticidade da demanda. O mercado e competencia. Os criterios para clasificar os mercados. A inestabilidade dos ciclos económicos. A produción: o PIB. A política de emprego. O funcionamento do mercado de traballo: o SMI. O nivel medio de prezos: a inflación. A economía no seu conxunto. A política fiscal. O saldo orzamentario. A política monetaria. Os intermediarios financeiros non bancarios: a Bolsa. O Financiamento das empresas. A balanza de pagamentos. O mercado de divisas. Os sistemas monetarios internacionais. As políticas comúns da U.E.

6-Metodoloxía didáctica en xeral

Empregarase como libro de texto o da editorial Mc Graw Hill

Debido a complexidade ou dificultade de algúns contidos propios da Economía a súa presentación será principalmente de forma expositiva (oral) sen desbotar que os alumnos descubran os conceptos fundamentais da materia a partir da observación, a análise e a

indagación.

Intentaranse relacionar os contidos que se van a abordar na aula coa experiencia e a realidade máis próxima do alumnado.

Dado o carácter da materia, o uso da prensa e de Internet como fontes de información económica é obrigado. Este é outro punto de conexión entre teoría e realidade.

Na medida do posible organizaranse debates sobre temas controvertidos que leven á contraposición de argumentacións.

Debido á situación excepcional que estamos a vivir precisamos unha nova maneira de impartir a docencia e un cambio na metodoloxía, intentando a incorporación da tecnoloxía tanto á teledocencia como ao aprendizaxe significativo, xa que a educación non é a simple transmisión de coñecementos, senón o impacto formativo no educando. Do mesmo xeito tense que modificar a forma de traballar na aula evitando o traballo en grupos e fomentando outro tipo de iniciativas, que serán dinámicas atendendo as necesidades sanitarias que estén a xurdir.

7-Materiais e recursos didácticos

Libro de texto de Mc Graw Hill

Libro de texto de Galinova

Libro de texto de Javier Martínez Argudo, dispoñible en www.econosublime.com

Libro de texto de José Sande, dispoñible en www.librosdetextogratis.com

Libro de texto de José Vázquez, dispoñible en <https://deconomiablog.blogspot.com/>

Actividades e apuntamentos elaborados polo profesor.

Prensa xeral e especializada.

Internet.

No suposto da necesidade de ensino non presencial ou semipresencial, en relación ao Protocolo de adaptación ao Contexto da Covid-19, se determinarán as tarefas a realizar da materia a través da aula virtual. Na aula virtual estarán os contidos e tarefas necesarias para continuar o curso en caso de ensino non presencial, e tamén para aqueles alumnos que teñan que estar confinados temporalmente na casa polas mesmas circunstancias.

8-Procedementos de avaliación, instrumentos e criterios de cualificación

As probas escritas de cada avaliación ponderarán un 90% da nota total que obtería o alumno/a nesta materia, correspondendo outro 10% á valoración da atitude, o esforzo e a resolución das tarefas propostas na aula.

Durante o curso realizaranse dúas probas escritas por avaliación. Cada proba valórase de 0 a 10 puntos. A cualificación das probas escritas é a media das dúas probas. Para ter opción ó cálculo da media e, por tanto, a aprobar a avaliación é necesario obter como mínimo 4 puntos en cada una das probas escritas, de non ser así, deberán facer a recuperación da materia.

A recuperación de cada avaliación realizarase mediante una única proba escrita similar as anteriores. A avaliación considerárase superada se a cualificación é maior ou igual que 5. A primeira e a segunda avaliación terán dúas oportunidades de recuperación: una durante o curso e outra no mes de xuño cando se realicen os exames finais.

A terceira avaliación, polo contrario, terá unha soa oportunidade de recuperación nos citados exames finais.

Unha vez realizadas as probas da 3ª avaliación poden presentarse as situación seguintes:

-a) O alumnado ten todas as avaliacións aprobadas: considerase aprobada a materia. A cualificación final será a media das cualificacións das tres avaliacións.

-b) O alumnado ten unha única avaliación suspensa:

b.1-Se a cualificación (media da avaliación e a recuperación) é maior ou igual que 5 considerase a avaliación aprobada e, polo tanto, tamén a materia.

b.2-Se a cualificación (media da avaliación e a recuperación) é menor que 5 deberá recuperar a materia da avaliación mediante una proba similar as do curso.

-c) O alumnado que ten máis dunha avaliación suspensa: debe recuperar toda a materia mediante unha proba similar ás realizadas no curso, e que abarcará toda a materia impartida.

Para a recuperación da materia na convocatoria extraordinaria de xuño entregaranse ao alumnado uns contidos mínimos.

A recuperación realizarase mediante unha proba escrita similar ás realizadas no curso. Será necesaria unha cualificación igual ou superior a 5 para aprobar.

No caso de ter que realizar as avaliacións con carácter online, realizaránse os mesmos exames que os establecidos para a materia presencial, pero a través de medios electrónicos na aula virtual ou en Webex. E a entrega de traballos realizarase via correo electrónico ou o polo medio que se considere adecuado para poder realizar una correcta avaliación da materia impartida.

9-Actividades de recuperación para os alumno coa materia pendente

Elaboraranse uns contidos mínimos que se entrega ao alumnado. A materia divídese en dous bloques e realizaranse dúas probas escritas.

A primeira, no mes de decembro, unha vez finalizada a 1ª avaliación para os alumnos de 2º da Bacharelato, comprenderá o bloque I.

A segunda, no mes de abril, antes da avaliación final de 2º de Bacharelato, comprenderá o bloque II.

A cualificación final será a media das cualificacións das dúas probas sempre que sexan maiores ou iguais que 4.

Si algunha das cualificacións é menor que 4 poden presentarse dúas situacións:

-1ª A cualificación inferior a 4 é a da primeira proba: o alumno na segunda proba debe examinarse de toda a materia (bloques I y II). A cualificación final, neste caso, será a que obteña nesta segunda proba.

-2ª A cualificación menor que 4 é a da segunda proba: se a cualificación é menor que 4 pero maior ou igual que 3, a cualificación final será a media das dúas probas.

Si a cualificación fose menor que 3 considérase que a materia non se recuperou.

En todos os casos, para considerar recuperada a materia, a cualificación final debe ser maior ou igual que 5.

Bloque I

Os sistemas económicos. Os custos de produción. A demanda. A oferta. O equilibrio do mercado. A elasticidade da demanda. O mercado e a competencia: os mercados de competencia perfecta; os mercados de competencia imperfecta.

Bloque II

A inestabilidade dos ciclos económicos. A produción: o PIB. Concepto e características do PIB. Método do gasto en bens e servizos finais. Diferenza entre o PIB nominal e o PIB real. O nivel medio de prezos: a inflación. A economía no seu conxunto. A política fiscal. O saldo orzamentario. A política monetaria. Conceptos de: balanza de pagamentos, exportación/importación, déficit comercial, tipo de cambio, apreciación/depreciación e revaluación/devaluación dunha moeda. Efectos da apreciación/depreciación e da revaluación/devaluación sobre as exportacións, importacións e o déficit comercial.

10-Indicadores de logro para avaliar a programación didáctica

	1	2	3	4
Respectei a distribución temporal dos contidos por avaliación				
Apliquei a metodoloxía didáctica programada				
Tiven en conta os coñecementos e aprendizaxes básicos necesarios para aprobar a materia				
Apliquei medidas de atención á diversidade aos alumnos que as requiriron				
Levei a cabo as actividades de recuperación de materias pendentes de cursos anteriores segundo a o recollido na programación				
Levei a efecto medidas de reforzo educativo dirixidas aos alumnos que presentaban dificultades de aprendizaxe				
Puxen en práctica medidas para estimular o interese ee o hábito da lectura e a capacidade de expresarse correctamente				
Empreguei os materiais e recursos didácticos programados (no seu caso,libros de texto de referencia)				
Realicei as actividades complementarias e extraescolares programadas				

11-Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a prácticadocente

- 1-Grao de cumprimento da programación.
- 2-Resultados académicos.
- 3-Claridade expositiva nas clases.
- 4-Metodoloxía utilizada.
- 5-Preparación dos materiais didácticos.
- 6-Organización do traballo na aula.

ÍNDICE 2º BACHARELATO

	<u>Páx</u>
Introdución e contextualización.	55
Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave.	56
Temporalización.	70
Metodoloxía para acadar os estándares de aprendizaxe.	71
Contidos mínimos esixibles.	71
Metodoloxía didáctica en xeral.	72
Materiais e recursos didácticos.	73
Procedementos de avaliación, criterios de corrección e puntuación	73
Procedemento de avaliación da propia programación.	74
Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e práctica docente.	74

1-Introdución e contextualización

Economía da Empresa trata de explicar a realidade empresarial, como unha rama da economía especializada nun determinado suxeito económico: a empresa. Trátase dunha ciencia que, por unha banda, procura a explicación do fenómeno económico da empresa e, por outra, a actuación sobre ela para alcanzar certos fins. A tendencia actual diríxese a tratar de converter esta disciplina nun corpo de coñecementos interdisciplinarios que traten calquera problema que se formule na empresa.

A empresa é un axente esencial da actividade económica. As empresas constitúen as células elementais de produción que integran o organismo económico a través das cales se conseguen os obxectivos macroeconómicos e, por iso, ocupan a atención dos/das economistas. É na economía contemporánea onde acha a súa plenitude, xa que a división do traballo, a especialización, o desenvolvemento do sistema monetario e a amplitude do mercado crearon o clima necesario para que se dea con precisión e características peculiares a unidade autónoma de produción, que constitúe o obxecto real da economía da empresa. Nesta materia traballáranse cuestións como a razón da existencia das empresas, as súas características, os tipos de organización e de funcionamento, e os factores que inflúen na toma de decisións.

A materia, que emprega un enfoque de presentación baseado na análise de distintas áreas e funcións da empresa, estrutúrase nos bloques seguintes: "A empresa", no que se describen os seus elementos, as súas funcións e os seus obxectivos; "Desenvolvemento da empresa", onde se fai unha análise das decisións de dimensión e localización, e das estratexias de crecemento; "Organización e dirección da empresa", no que se explica a planificación, a organización e a xestión dos recursos da empresa; "A función produtiva", para analizar os procesos produtivos e a consecución de ingresos e custos derivada deles; "A función comercial da empresa", que repasa as principais decisións da empresa na comercialización dos seus produtos e/ou servizos; "A información na empresa", para comprender a importancia de contar con datos e información relevante e precisa na toma de decisións e no cumprimento das obrigas fiscais; e finalmente "A función financeira", onde se trata de analizar os aspectos salientables das decisións de investimento e financiamento na empresa.

A empresa ten un significado social (crea emprego), canaliza a renda e, conseguintemente, constitúe un elemento de redistribución da renda nacional. O desenvolvemento da actividade empresarial e a acción do/da empresario/a deben estar guiados pola responsabilidade social e o comportamento ético, máis alá da procura duns resultados.

A materia ha permitir o fomento dunha cultura e dun xeito de pensar empresarial, onde se exerciten e medren a creatividade e o espírito de innovación, e se incentive a elaboración de reflexións persoais e a toma de decisións fundamentadas, así como a concepción do erro como fonte de progreso e aprendizaxe. Tamén ha contribuír ao desenvolvemento da competencia matemática e das competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, de comunicación lingüística e dixital, da capacidade de aprender a aprender, e do sentido da iniciativa e o espírito emprendedor.

2-Obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares de aprendizaxe e competencias clave

- a) Exercer a cidadanía democrática, desde unha perspectiva global, e adquirir unha conciencia cívica responsable, inspirada polos valores da Constitución española e do Estatuto de autonomía de Galicia, así como polos dereitos humanos, que fomente a corresponsabilidade na construción dunha sociedade xusta e equitativa e favoreza a sustentabilidade.
- b) Consolidar unha madureza persoal e social que lle permita actuar de forma responsable e autónoma e desenvolver o seu espírito crítico. Ser quen de prever e resolver pacificamente os conflitos persoais, familiares e sociais.
- c) Fomentar a igualdade efectiva de dereitos e oportunidades entre homes e mulleres, analizar e valorar criticamente as desigualdades e discriminacións existentes e, en particular, a violencia contra a muller, e impulsar a igualdade real e a non discriminación das persoas por calquera condición ou circunstancia persoal ou social, con atención especial ás persoas con discapacidade.
- d) Afianzar os hábitos de lectura, estudo e disciplina, como condicións necesarias para o eficaz aproveitamento da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
- e) Dominar, tanto na súa expresión oral como na escrita, a lingua galega e a lingua castelá.
- f) Expresarse con fluidez e corrección nunha ou máis linguas estranxeiras.
- g) Utilizar con solvencia e responsabilidade as tecnoloxías da información e da comunicación.
- h) Coñecer e valorar criticamente as realidades do mundo contemporáneo, os seus antecedentes históricos e os principais factores da súa evolución. Participar de xeito solidario no desenvolvemento e na mellora do seu contorno social.
- i) Acceder aos coñecementos científicos e tecnolóxicos fundamentais, e dominar as habilidades básicas propias da modalidade elixida.
- l) Comprender os elementos e os procedementos fundamentais da investigación e dos métodos científicos. Coñecer e valorar de forma crítica a contribución da ciencia e da tecnoloxía ao cambio das condicións de vida, así como afianzar a sensibilidade e o respecto cara ao medio ambiente e a ordenación sustentable do territorio, con especial referencia ao territorio galego.
- m) Afianzar o espírito emprendedor con actitudes de creatividade, flexibilidade, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e sentido crítico.
- n) Desenvolver a sensibilidade artística e literaria, así como o criterio estético, como fontes de formación e enriquecemento cultural.
- ñ) Utilizar a educación física e o deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social, e impulsar condutas e hábitos saudables.
- o) Afianzar actitudes de respecto e prevención no ámbito da seguridade viaria.
- p) Valorar, respectar e afianzar o patrimonio material e inmaterial de Galicia, e contribuír á súa conservación e mellora no contexto dun mundo globalizado.

Competencias clave

Comunicación lingüística (CCL).

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).

Competencia dixital (CD).

Aprender a aprender (CAA).

Competencias sociais e cívicas (CSC).

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).

Conciencia e expresións culturais (CCEC)

Economía da Empresa. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 1. A empresa				
a d i l m	B1.1. A empresa e o/a empresario/a. B1.2. Elementos, funcións e obxectivos da empresa. B1.3. Clases de empresas. B1.4. Marco xurídico da actividade empresarial.	B1.1. Describere interpretar os elementos da empresa, as clases de empresas e as súas funcións na economía, así como as formas xurídicas que adoptan, e relacionar con cada unha as responsabilidades legais dos/das propietarios/as e xestores/as, e as esixencias de capital.	EEB1.1.1. Distingue as formas xurídicas das empresas e relaciónaaas coas esixencias de capital e coas responsabilidades para cada tipo.	CD CMCCT CSIE
	EEB1.1.2. Identifica e valora as formas xurídicas de empresa máis apropiadas en cada caso en función das características concretas, aplicando o razoamento sobre clasificación das empresas.		CD CMCCT	
	EEB1.1.3. Analiza, para un determinado caso práctico, os criterios de clasificación de empresas: segundo a natureza da actividade que desenvolven, a súa dimensión, o nivel tecnolóxico que alcanzan, o tipo de mercado en que operan, a fórmula xurídica que adoptan, e o seu carácter público		CAA CD CMCCT	

Economía da Empresa. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			ou privado.	
			EEB1.1.4. Describe os elementos da empresa en relación coas funcións que desenvolven e os obxectivos que procuran dentro do sistema.	CCL CSIEE
a d h i l m p	B1.5. Contorno da empresa. B1.6. Responsabilidade social e ambiental da empresa. B1.7. Funcionamento e creación de valor.	B1.2. Identificar e analizar os trazos principais do contorno en que a empresa desenvolve a súa actividade e explicar, a partir deles, as estratexias e as decisións adoptadas, e as posibles implicacións sociais e ambientais da súa actividade.	EEB1.2.1. Identifica os tipos de empresas e de empresarios/as que actúan no seu contorno, así como a forma de relacionar co seu contorno máis próximo.	CD CMCCT CSC CSIEE
			EEB1.2.2. Analiza a relación entre empresa, sociedade e ambiente, e valora os efectos positivos e negativos das actuacións das empresas nas esferas social e ambiental.	CD CSC CSIEE
			EEB1.2.3. Analiza a actividade das empresas como elemento dinamizador de progreso, estimando a súa creación de valor para a sociedade e	CSC CSIEE

Economía da Empresa. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			para a cidadanía.	
Bloque 2. Desenvolvemento da empresa				
d i l m	<p>B2.1. Localización e dimensión empresarial.</p> <p>B2.2. Estratexias de crecemento interno e externo.</p> <p>B2.3. Pequenas e medianas empresas: estratexias de mercado.</p> <p>B2.4. Importanciadas pequenas e medianas empresas (PEMES) na economía.</p> <p>B2.5. Internacionalización, competencia global e tecnoloxía.</p> <p>B2.6. Empresa multinacional: aspectos positivos e negativos do seu funcionamento.</p>	<p>B2.1. Identificar e analizar as estratexias de crecemento e as decisións tomadas polas empresas, tendo en consideración as características do marco global en que actúan.</p>	EEB2.1.1. Describe e analiza os factores que determinan a localización e a dimensión dunha empresa, e valora a transcendencia futura para a empresa desas decisións.	CCL CMCCT
			EEB2.1.2. Valorao crecemento da empresa como estratexia competitiva e relaciona as economías de escala coa dimensión óptima da empresa.	CD CMCCT CSIEE
			EEB2.1.3. Identifica e explica as estratexias de especialización e diversificación.	CCL CMCCT CSIEE
			EEB2.1.4. Analiza as estratexias de crecemento interno e externo a partir de supostos concretos.	CAA CD CMCCT
			EEB2.1.5. Examina o papel das pequenas e das medianas empresas no noso país, e valora as	CSC CSIEE

Economía da Empresa. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			súas estratexias e as súas formas de actuar, así como as súas vantaxes e os seus inconvenientes.	
			EEB2.1.6. Describe as características e as estratexias de desenvolvemento da empresa multinacional, e valora a importancia da responsabilidade social e ambiental.	CCL CSC CMCCT
			EEB2.1.7. Estuda o impacto da incorporación da innovación e das novas tecnoloxías na estratexia da empresa, e relaciónoa coa capacidade para competir de xeito global.	CD CMCCT CSC
Bloque 3. Organización e dirección da empresa				
diplom	B3.1. División técnica do traballo e necesidade de organización no mercado actual. B3.2. Funcións básicas da dirección. B3.3. Planificación e toma de decisións estratéxicas. B3.4. Organización formal e informal da empresa: deseño e	B3.1. Explicar a planificación, a organización e a xestión dos recursos dunha empresa, valorando as posibles modificacións para realizar en función do ámbito en que desenvolve a	EEB3.1.1. Reflexiona sobre a división técnica do traballo nun contexto global de interdependencia económica para valorar as súas consecuencias sociais.	CML CSC
			EEB3.1.2. Describe a estrutura	CCL CMCCT

Economía da Empresa. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>análise da súa estrutura.</p> <p>B3.5. A xestión dos recursos humanos e a súa incidencia na motivación.</p> <p>B3.6. Os conflitos de intereses e as súas vías de negociación.</p>	<p>súa actividade e dos obxectivos formulados.</p>	<p>organizativa, o estilo de dirección, as canles de información e de comunicación, o grao de participación na toma de decisións e a organización informal da empresa.</p>	<p>CSIEE</p>
			<p>EEB3.1.3. Identifica a función de cada área de actividade da empresa (aprovisionamento, produción e comercialización, investimento e financiamento, recursos humanos e administrativa), así como as súas interrelacións.</p>	<p>CD CMCCT CSIEE</p>
			<p>EEB3.1.4. Investiga sobre a organización nas empresas do seu ámbito máis próximo e identifica vantaxes e inconvenientes, detecta problemas para solucionar, e describe propostas de mellora.</p>	<p>CAA CD CSC CSIEE</p>
			<p>EEB3.1.5. Aplica os seus coñecementos a unha organización concreta, para</p>	<p>CAA CMCCT CSIEE</p>

Economía da Empresa. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			detectar problemas e propor melloras.	
			EEB3.1.6. Valora a importancia dos recursos humanos nunha empresa e analiza diferentes maneiras de abordar a súa xestión e a súa relación coa motivación e a produtividade.	CAA CSC CSIEE
Bloque 4. A función produtiva				
a i l m	B4.1. Produción e proceso produtivo.	B4.1. Analizar procesos produtivos desde a perspectiva da eficiencia e a produtividade, e recoñecer a importancia da I+D+i.	EEB4.1.1. Realiza cálculos da produtividade de distintos factores e interpreta os resultados obtidos, coñecendo medios e alternativas de mellora da produtividade nunha empresa.	CD CMCCT
	B4.2. Función de produción. Produtividade e eficiencia		EEB4.1.2. Analiza e valora a relación entre a produtividade e os salarios dos/das traballadores/as.	CMCCT CSC
	B4.3. Investigación, desenvolvemento e innovación (I+D+i) como elementos clave para o cambio tecnolóxico e a mellora da competitividade empresarial.		EEB4.1.3. Reflexiona sobre a importancia para a sociedade e para a empresa da investigación e da innovación tecnolóxica en relación coa competitividade e	CAA CMCCT CSC

Economía da Empresa. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			o crecemento.	
i l m	B4.4. Custos: clasificación e cálculo dos custos na empresa. B4.5. Cálculo e interpretación do limiar de rendibilidade da empresa.	B4.2. Determinar a estrutura de ingresos e custos dunha empresa, calculando o seu beneficio e o seu limiar de rendibilidade, a partir dun suposto formulado.	EEB4.2.1. Distingue os ingresos e os custos dunha empresa, calcula o seu beneficio ou a súa perda xerados ao longo do exercicio económico, aplicando razoamentos matemáticos, e interpreta os resultados.	CD CMCCT
			EEB4.2.2. Identifica e calcula os tipos de custos, ingresos e beneficios dunha empresa, e represéntaos graficamente.	CD CMCCT
			EEB4.2.3. Calcula o limiar de vendas (de rendibilidade) necesario para a supervivencia da empresa.	CD CMCCT
			EEB4.2.4. Analiza os métodos custo beneficio e custo eficacia como instrumentos de medida e avaliación que axudan á toma de decisións.	CMCCT CSIEE
i l	B4.6. Os inventarios da empresa e os seus custos. Modelos de	B4.3. Describiros conceptos fundamentais	EEB4.3.1. Identifica os custos que xera o	CD CMCCT

Economía da Empresa. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
m	xestión de inventarios.	do ciclo de inventario e manexar os modelos de xestión.	almacén e resolve casos prácticos sobre o ciclo de inventario.	
			EEB4.3.2. Valora as existencias en almacén mediante diferentes métodos.	CD CMCCT
			EEB4.3.3. Valora a relación entre o control de inventarios e a produtividade e a eficiencia nunha empresa.	CMCCT CSIEE
Bloque 5. A función comercial da empresa				
d h i l m	B5.1. Departamento comercial da empresa B5.2. Concepto e clases de mercado. B5.3. Técnicas de investigación de mercados. B5.4. Comportamento do/da consumidor/a e segmentación de mercados. B5.5. Variables do márketing-mix e elaboración de estratexias. B5.6. Estratexias de márketing e ética empresarial. B5.7. Tecnoloxías da información e das comunicacións e márketing.	B5.1. Analizar as características do mercado e explicar, de acordo con elas, as políticas de márketing aplicadas por unha empresa ante diferentes situacións e obxectivos.	EEB5.1.1. Caracteriza un mercado en función de diferentes variables como, por exemplo, o número de competidores e o produto vendido.	CSIEE
			EEB5.1.2. Identifica e adapta a cada caso concreto as estratexias e os enfoques de márketing.	CAA CD CMCCT
			EEB5.1.3. Interpreta e valora estratexias de márketing, incorporando nesa valoración consideracións de	CD CMCCT CSC CSIEE

Economía da Empresa. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			carácter ético, social e ambiental.	
			EEB5.1.4. Comprende e explica as fases e as etapas da investigación de mercados.	CCL CMCCT
			EEB5.1.5. Aplica criterios e estratexias de segmentación de mercados en casos prácticos.	CD CMCCT
			EEB5.1.6. Analiza e valora as oportunidades de innovación e transformación do márketing que xorden co desenvolvemento das tecnoloxías da información e da comunicación.	CD CMCCT CSC
			EEB5.1.7. Describe a organización e o funcionamento do departamento comercial da empresa.	CCL CMCCT
			EEB5.1.8. Determina as necesidades da clientela en relación coas características dos produtos ou dos servizos ofrecidos pola empresa.	CD CMCCT CSC

Economía da Empresa. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
Bloque 6. A información na empresa				
d g h i l m	B6.1. Obrigas contables da empresa. B6.2. A composición do patrimonio e a súa valoración. B6.3. Resultados da empresa. B6.4. As contas anuais e a imaxe fiel. B6.5. Elaboración do balance e da conta de perdas e ganancias. B6.6. Análise e interpretación da información contable.	B6.1. Identificar os datos máis salientables do balance e da conta de perdas e ganancias, explicar o seu significado, diagnosticar a situación a partir da información obtida e propor medidas para a súa mellora.	EEB6.1.1. Recoñece os elementos patrimoniais e a función que teñen asignada.	CMCCT CSIEE
			EEB6.1.2. Identifica, valora e clasifica os bens, os dereitos e as obrigas da empresa en masas patrimoniais.	CMCCT
			EEB6.1.3. Interpreta a correspondencia entre os investimentos e o seu financiamento.	CAA
			EEB6.1.4. Detecta posibles desaxustes no equilibrio patrimonial, na solvencia e no apancamento da empresa, mediante a utilización de rateos.	CMCCT
			EEB6.1.5. Propón medidas correctoras axeitadas en caso de se detectar desaxustes patrimoniais ou financeiros.	CAA CSIEE
			EEB6.1.6. Recoñece a importancia do	CMCCT CD

Economía da Empresa. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			dominio das operacións matemáticas e dos procedementos propios das ciencias sociais como ferramentas que facilitan a solución de problemas empresariais.	
			EEB6.1.7. Recoñece a conveniencia do equilibrio económico, patrimonial e financeiro da empresa.	CMCCT CSIEE
			EEB6.1.8. Valora a importancia da información na toma de decisións.	CAA CSIEE
			EEB6.1.9. Calcula o resultado do exercicio económico da empresa, empregando os criterios de imputación aplicables.	CD CMCCT
			EEB6.1.10. Identifica, interpreta e clasifica os elementos do resultado da empresa.	CD CMCCT CSIEE
a c	B6.7. Fiscalidade empresarial: principais figuras	B6.2. Recoñecer a importancia do	EEB6.2.1. Identifica as obrigas fiscais das	CMCCT CSIEE

Economía da Empresa. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d h i l m	impositivas e elementos clave do súa estrutura e do seu funcionamento.	cumprimento das obrigas fiscais e explicar os impostos que afectan empresas.	empresas segundo a súa organización e a actividade que desenvolvan.	
			EEB6.2.2. Describe o funcionamento básico dos impostos que recaen sobre as empresas e destaca as principais diferenzas entre eles.	CCL CMCCT
			EEB6.2.3. Valora a achega que supón para a riqueza nacional a carga impositiva que soportan as empresas.	CSC
Bloque 7. A función financeira				
d g i l m	B7.1. Estrutura económica e financeira da empresa.	B7.1. Valorar proxectos de investimento, xustificar razoadamente a selección da alternativa máis vantaxosa, diferenciar as posibles fontes de financiamento nun determinado suposto e razoar a elección máis axeitada.	EEB7.1.1. Coñece e enumera os métodos estáticos (prazo de recuperación) e dinámicos (criterio do valor actual neto) para seleccionar e valorar investimentos.	CD CSIEE CMCCT
	B7.2. Concepto e clases de investimento. B7.3. Valoración e selección de proxectos de investimento. B7.4. Fontes de financiamento interno e externo da empresa. Novas formas de financiamento. B7.5. Ciclos da empresa. B7.6. Período medio		EEB7.1.2. Aplica métodos estáticos (prazo de recuperación) e dinámicos (valor actual neto), nun suposto concreto de selección de	CD CMCCT

Economía da Empresa. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	de maduración.		alternativas de investimento para unha empresa.	
			EEB7.1.3. Explica as posibilidades de financiamento das empresas diferenciando o externo e o interno, a curto e a longo prazo, así como o custo de cada un e as implicacións na marcha da empresa.	CCL CMCCT
			EEB7.1.4. Analiza, nun suposto concreto de financiamento externo, as opcións posibles, os seus custos e as variantes de amortización.	CAA CD CMCCT
			EEB7.1.5. Analiza e avalía, a partir dunha necesidade concreta, as posibilidades que teñen as empresas de recorrer ao mercado financeiro.	CAA CMCCT CSIEE
			EEB7.1.6. Valora as fontes externas e internas de financiamento da empresa.	CMCCT CSIEE
			EEB7.1.7. Analiza e expresa as opcións	CAA CMCCT

Economía da Empresa. 2º de bacharelato				
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			financeiras que mellor se adaptan a un caso concreto de necesidade financeira.	
			EEB7.1.8. Aplica os coñecementos tecnolóxicos á análise e á resolución de supostos.	CD CMCCT
			EEB7.1.9. Identifica e describe os ciclos da actividade da empresa e as súas fases.	CCL CMCCT CSIEE
			EEB7.1.10. Calcula, para un determinado suposto práctico, os períodos de maduración da empresa, e distingue as súas fases.	CMCCT CAA CD

3-Temporalización

O currículo oficial desenvolve os contidos da materia, dividíndoos en sete bloques. O problema para impartir estes contidos ao longo do curso, é que, os contidos teóricos céntranse nos tres primeiros bloques. Eu, prefiro ir intercalando contidos teóricos e prácticos. Por iso, se ben a numeración dos temas segue a orde dos bloques, traballaremos os mesmos segundo a temporalización que se indica nesta entrada.

Ademais, para reforzar a correcta adquisición dos contidos prácticos, ademais de velos no tema correspondente, nos seguintes exames de cada avaliación entra toda a práctica vistaata ese momento.

BLOQUE I – A empresa

Tema 1 – A empresa e o empresario.

Tema 2 - Clases de empresas e formas xurídicas.

Tema 3: A empresa e a súa contorna.

BLOQUE II – Desenvolvemento da empresa

Tema 4 – Desenvolvemento de la empresa

BLOQUE III – Organización e dirección da empresa

Tema 5 – Organización e dirección da empresa

Tema 6 – A xestión dos recursos humanos.

BLOQUE IV – A función produtiva

Tema 7 – Produción, produtividade e custos.

Tema 8 – A función de aprovisionamento.

BLOQUE V – A función comercial da empresa

Tema 9 – A función comercial da empresa

Tema 10 – O Marketing mix

BLOQUE VI – A información na empresa

Tema 11 – O Patrimonio e as contas.

Tema 12 – Análise económico financeiro e fiscalidade da empresa

BLOQUE VII – A función financeira

Tema 13 – O investimento na empresa

Tema 14: O Financiamento na empresa

		TEORÍA	PRÁCTICA
1ª AVALIACIÓN	1º PARCIAL	Temas 1, 2 e 7	PRODUCTIVIDADE COSTES
	2º PARCIAL	Temas 3, 4 e 7	PUNTO MORTO
2ª AVALIACIÓN	1º PARCIAL	Temas 5, 6 e 8	XESTIÓN DE STOKS VALORACIÓN DE EXISTENCIAS
	2º PARCIAL	Temas 9, 10 e 13	VALORACIÓN DE INVERSIONS
3ª AVALIACIÓN	1º PARCIAL	Temas 11 e 12	BALANCE, F.M., RATIOS
	2º PARCIAL	Temas 14 e 12	PÉRDIDAS E GANANCIAS RENDIBILIDADE ECONÓMICA E FINANCIEIRA

4-Metodoloxía para acadar os estándares de aprendizaxe

Relacionar os contidos que se abordan na aula coa experiencia e a realidade máis próxima dos alumnos.

Identificar en informacións económicas termos e conceptos explicados na aula. Repaso dos conceptos coas actividades do bloque.

Adquirir e utilizar con propiedade a terminoloxía e vocabulario da materia.

5-Contidos mínimos esixibles

Elementos, funcións e clases de mercados. Noción de empresa. A concreción da idea da empresa, constitución, trámites legais e viabilidade elemental. Distintas teorías sobre o concepto de empresario. Normas mercantís sobre publicidade e competencia. A

propiedade industrial. O Rexistro Mercantil. As principais formas xurídicas empresariais: sociedade limitada, anónima, laboral, cooperativas. Principais formas de agrupacións e concentracións empresariais. Magnitudes utilizadas para avaliar a dimensión das empresas. Factores que condicionan a dimensión empresarial. Sinalar con rigor as vantaxes e inconvenientes que presenta a pequena e mediana empresa. Elementos que determinan o nacemento dunha multinacional. Coñecer os condicionantes externos que inflúen na empresa. O plan de negocio: Análise do sector, análise DAFO. Concepto de organización e eficiencia. Antecedentes e evolución da organización. Taylor, Fayol e Maio. Os principios organizativos. O proceso organizativo. Conceptos de liña e staff. Organización formal e informal. A organización matricial. Niveis de organización. Delegación de autoridade. Planificación e obxectivos. Dirección por obxectivos e dirección participativa por obxectivos. O control. A motivación no traballo: principais teorías sobre motivación. Os conflitos de intereses e as súas vías de negociación. O contrato de traballo: ámbito de aplicación. Principais modalidades do contrato de traballo. Principais dereitos dos traballadores. Extinción e suspensión do contrato de traballo: os despedimentos. Os representantes dos traballadores. A negociación colectiva. O dereito de folga. Conceptos de produtividade e eficiencia. Rendibilidade da empresa: limiar ou punto morto. Cálculo do custo dos inventarios, nivel introductorio. Método de Wilson. Análise das curvas de custos da empresa e a súa dimensión. Métodos de valoración de existencias (FIFO, PMP), coñecemento do LIFO. Variables de mestura de mercado ou márketing mix. Describir os principais soportes utilizados no proceso de información. Diferenciar os impostos dos tributos e saber identificalos. Manexar con precisión a terminoloxía impositiva básica. Identificar, con criterios sinxelos, a que clase pertence un imposto concreto. Identificar os principais elementos do Imposto sobre Sociedades e IRPF. Identificar os principais elementos do Imposto sobre o Valor Engadido. Coñecer os esquemas de liquidación dos impostos anteriores. Fontes de financiamento da empresa: Propias e alleas, internas e externas. Concepto de patrimonio: primeira clasificación, elementos e masas patrimoniais. Situacións e equilibrios patrimoniais: fondo de manobra. O patrimonio das empresas en suspensión de pagos e en quebra. Análise financeira do patrimonio: principais cocientes económico-financeiros. Apancamento e plan financeiro. Período medio de maduración. Criterios estatísticos de avaliación de investimentos. Empréstitos de obrigacións. Concepto e clases de investimento. Valoración e selección de proxectos de investimento: métodos estáticos e dinámicos.

6-Metodoloxía didáctica en xeral

Debido á complexidade ou dificultade de algúns contidos propios da Economía, a súa presentación será principalmente de forma expositiva (oral) sen desbotar que o alumnado descubran os conceptos fundamentais da materia a partir da observación, a análise e a indagación.

Intentaranse relacionar os contidos que se van a abordar na aula coa experiencia e a realidade máis próxima do alumnado.

Dado o carácter da materia, o uso da prensa e de Internet, como fontes de información económica, é obrigado. Este é outro punto de conexión entre teoría e realidade.

Na medida do posible organizaranse debates sobre temas controvertidos que leven á contraposición de argumentacións.

Debido á situación excepcional que estamos a vivir precisamos unha nova maneira de impartir a docencia e un cambio na metodoloxía, intentando a incorporación da tecnoloxía tanto á teledocencia como ao aprendizaxe significativo, xa que a educación non é a simple transmisión de coñecementos, senón o impacto formativo no educando. Do mesmo xeito tense que modificar a forma de traballar na aula evitando o traballo en grupos e fomentando outro tipo de iniciativas, que serán dinámicas atendendo as necesidades

sanitarias que estén a xurdir.

7-Materiais e recursos didácticos

Libro de texto da editorial Galinova: Economía da empresa.

Libro de texto da editorial Mc Graw Hill. Economía da empresa.

Actividades e apuntamentos elaborados polo profesor.

Prensa xeral e especializada.

Internet.

No suposto da necesidade de ensino non presencial ou semipresencial, en relación ao Protocolo de adaptación ao Contexto da Covid-19, se determinarán as tarefas a realizar da materia a través da aula virtual. Na aula virtual estarán os contidos e tarefas necesarias para continuar o curso en caso de ensino non presencial, e tamén para aqueles alumnos que teñan que estar confinados temporalmente na casa polas mesmas circunstancias.

8-Procedementos de avaliación, criterios de corrección e puntuación

En cada una das tres avaliacións realizaranse dúas probas escritas que ponderarán un 90% da nota total que obtería o alumno/a nesta materia, correspondendo outro 10% á participación na aula, o esforzo e a resolución das tarefas propostas.

Cada proba escrita valorase de 0 a 10 puntos e para que faga media cos outros instrumentos de cualificación, é necesaria una cualificación mínima de 4.

A cualificación da avaliación será a media ponderada dos instrumentos de avaliación anteriores. Considerase aprobada a avaliación, se a citada media é maior ou igual que 5.

A recuperación de cada avaliación realizarase mediante unha única proba escrita similar as anteriores. A avaliación considerase superada se a cualificación é maior ou igual que 5.

A primeira e a segunda avaliación terán dúas oportunidades de recuperación: una durante o curso e outra no mes no que se realicen os exames finais.

A terceira avaliación, polo contrario, terá unha soa oportunidade de recuperación nos citados exames finais.

Na convocatoria EXTRAORDINARIA DE XUÑO o alumnado deberá examinarse de toda a materia mediante unha proba única que tendrá a seguinte composición:

- ✓ 4 preguntas teóricas de 1,25 puntos cada unha.
- ✓ 2 exercicios de 2,5 puntos cada un.

Para superar esta proba o alumno deberá obtener una cualificación de, como mínimo 5 puntos.

En todos os exames a excepción do primeiro, poderase incluír calquera exercicio práctico visto con anterioridade.

A nota media do curso (NM) será a media aritmética simple das cualificacións acadadas en cada proba escrita das tres avaliacións, sendo un catro a nota mínima de cada proba escrita para facer o cálculo.

No caso de ter que realizar as avaliacións con carácter online, realizaránse os mesmos exames que os establecidos para a materia presencial, pero a través de medios electrónicos na aula virtual ou en Webex. E a entrega de traballos realizarase via correo electrónico ou o polo medio que se considere adecuado para poder realizar una correcta avaliación da materia impartida.

9-Indicadores de logro para avaliar a programación didáctica

	1	2	3	4
Respectei a distribución temporal dos contidos por avaliación				
Apliquei a metodoloxía didáctica programada				
Tiven en conta os coñecementos e aprendizaxes básicos necesarios para aprobar a materia				
Apliquei medidas de atención á diversidade aos alumnos que as requiriron				
Levei a cabo as actividades de recuperación de materias pendentes de cursos anteriores segundo a o recollido na programación				
Levei a efecto medidas de reforzo educativo dirixidas aos alumnos que presentaban dificultades de aprendizaxe				
Puxen en práctica medidas para estimular o interese ee o hábito da lectura e a capacidade de expresarse correctamente				
Empreguei os materiais e recursos didácticos programados (no seu caso libros de texto de referencia)				
Realicei as actividades complementarias e extraescolares programadas				

10-Indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino e a prácticadocente

- 1-Grao de cumprimento da programación.
- 2-Resultados académicos.
- 3-Claridade expositiva nas clases.
- 4-Metodoloxía utilizada.
- 5-Preparación dos materiais didácticos.
- 6-Organización do traballo na aula.